National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
J.

National Library
Bibliothèque Nationale
JUIL
JULY
NEWSPAPER DIVISION

THIS PAPER WAS MAILED
TUESDAY, JULY 22, 1986

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL KOLMAPÄEVAL
JA REEDEL

Nr. 55 (3254) XXXV aastakäik | Kolmapäeval, 23. juulil 1986 — Wednesday, July 23, 1986 | Üksiknumbri hind 70 centi

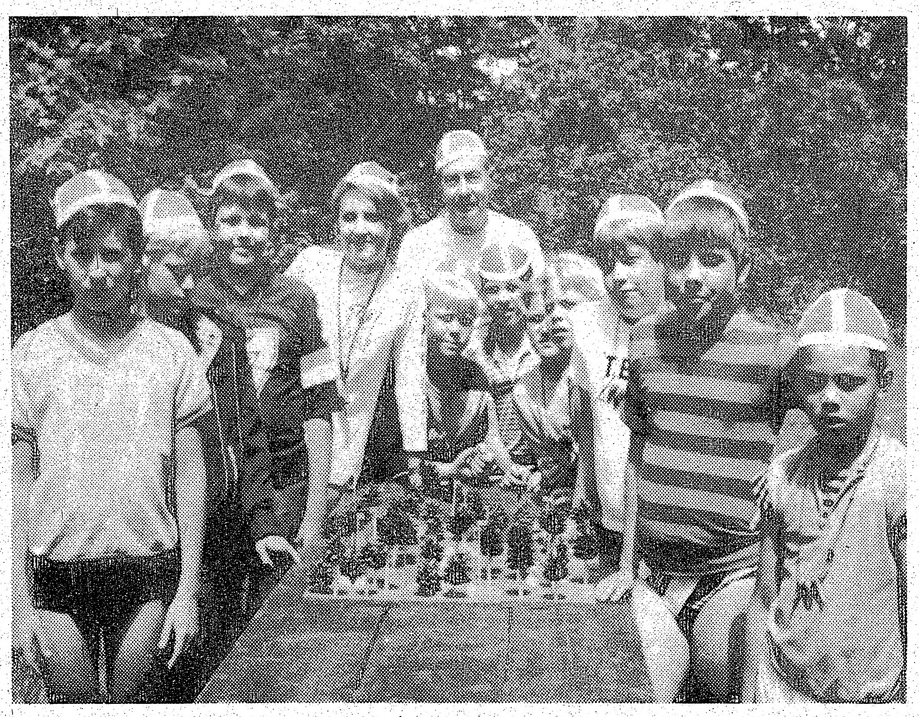

Paralepa suurlaager. Noolepoiste tööprojekt oli laagri mudeli ehitamine, millest lõpuks kokku pandi terve Paralepa suurlaager. Pildil vasakult noolepoisid Reimar Ratnik, Randar Puust ja Robert Arro, noolepoiste juht Riina Kindlam ja poisid Gilli Palias, Miku Linkruus, Jaan Silmberg, Erik Lepik, Eddie Kallikorm, Peeter Musta ja Paul Sehr. Ees on Paralepa suulaager mändide all ja taga projekti-abiline onu Kusti, Harald Neidre. Foto: Jämesäär

Paralepa laager Kotkajärvel

Poole sajandi pikkune sild — Sada-viiskümmend uut sõna

Kotkajärvel viibis suvelaagris skautüksuse Lembitu Maleva pere 5.—13. juulini. Nelikümmend noort ja juhti tähistasid laagris Eesti kõige aegade suurima suurlaagri — Paralepa 50. juubelit. Skaudid ja vendurskaudid tegid laagrist kanuuretke Algonquini Parki koos gaidide „jäänukate" laagriga, mis toimus samal ajal Kotkajärvel.

Lembitu poiste laager — „Kotkajärve-Paralepa" jagunes kolmeks iseseisvalt tegutsevaks all-laagriks; noolepoisid hunduväljakul, skaudid ja vendurskaudid Lembitu väljakul. Laagri komandopunkt asus lipuehtesse pandud Lembitu külas ja noolepoiste ning juhtide toitlustamist korraldati Kotkajärve ühisköögist. Nädala sees siirdus kakskümmend meest skaudilaagrist kanuuretkele Algonquini Parki. Nooremad skaudid, kellega liitus 13 tüdrukut gaidlaagrist, tegid kahepäevase retke dr. Jaan Roosi ja Alrek Meipoomi juhtimisel. Vanemad skaudid ja vendurid dr. Jaan Kruusi ja Tarmo Sootsi juhtimisel tegid kolme-päevase retke.

Noolepoiste põnev laager

Kümme noolepoissi Riina Kindlama juhtimisel elasid hundulaagris omamoodi põnevat elu, mis oli ehitatud „kihva"-võistlusele. Mitmesuguse tubliduse eest võis teenida pronks, hõbe ja kuld kihvasid, mida poisid naharibaga kaelas kandsid. Kihvavääringus andsid viis pronksi ühe hõbeda ja viis hõbedat ühe kulla. Laagri lõpuks savutas Peeter Musta kaks kulda — 50 punkti.

Eesti keele õppimine toimus n.n. „öökulli koolis" pilditahvlite varal. Teemadeks olid koduloomad (matk Tottenhami), laager, õhupüstol, Kotkajärve, Jämesääre metsakodu ja naljalugu „Laagritoit" — kokku umbes 150 uut eesti sõna. Kõik poisid võtsid osa „öökulli koolist" ja suurem enamus neist sooritas katsed.

Metsiku Lääne harrastusena toimus noolepoistel õhupüstolitest laskmine — treening ja võistlus, kus esikohale tuli Jaan Silmberg, teiseks Miku Linkruus ja kolmandaks Peeter Musta. Samuti õpiti indiaani-tantsu samme ja esineti tantsuga laupäevased suurlõkkel. Lembitu Maleval on poiste jaoks olemas indiaanivarustus: sulgedega peaehted, niuderiided ja maalitud kilbid. Poisid olid nendega nagu pesuehtsad indiaanlased, sõjamaalingud nägudel.

Noolepoiste jaoks on olemas ka eesti muinassõduri varustus: nahast sõjasärgid, murumütsid, kilbid ja odad. Neid kasutati Eesti päeva mängudel ja tseremoniidel.

Skaudilaagri normaal-päevakavas on ettenähtud puhketund pärast lõunasööki. Kuna päris raske on tegutsemishimulisi noole-poisse keskpäeval puhkama panna, siis oli nende laagris puhketund asendatud vaikse tegevusega. Noolepoisid ehitasid puhketundidel laagrimudelid, millest kokku sai suur Paralepa laager, nikerdasid matkakeppe ja valmistasid indiaani kaelaehteid. Poisid näitasid selle juures üles nimetamisväärset ilumeelt ja kompositsiooni-oskust ning õppisid tublisti juurde noa käsitamise alal.

Noolepoiste laagri tegevust aitasid sisustada Ingrid Kivi, Andres Loorits, Harald Neidre, Jaan Roos, Harold Kivi, Evald Oder ja Heino Jõe. Noolepoisid on skautüksuse silmaterad ja nende eest hoolitsetakse erakordselt hästi. Tublidest noolepoistest saavad hiljem head skaudid.

Skaudilaagri sooviprogramm

Skautidele oli seekordses laagris antud võimalus omale ise toitu keeta ja kava teha oma soovide kohaselt. Seljest tingitult oli suur suur rõhk suplemisel, saunal ja maastikumängudel. Loodusvaatlust korraldas Ülo Soots, kes poistele näitas ka oma metsakodu ja looduskogusid. Kanuuretked, mis seekord

(Järg lk. 12)

Tshernobõli katastroof oli ette teada

Ukraina ajakirja hämmastavad teated

Autoriteetse saksa ajalehe „Frankfurter Allgemeine Zeitung" (12. mail) numbris on avaldatud Ukraina Kirjanike Liidu ajakirjas „Kirjanduslik Ukraina" ilmunud artikkel „Mitte ainujuhtum". Ajakiri ütleb: palju jämedaid ehitusvigu Tshernobõli aatomijõujaamas. Ukrainlane hoiatas neli nädalat enne katastroofi. Reaktor oli üldiselt väsinud ja kulunud.

Kuu aega enne Tshernobõli reaktorikatastroofi ilmus Ukraina Kirjanike Liidu ajakirjas „Literaturna Ukraina" naiskirjaniku Ljubov Kovaluska selgitus pealkirjaga „Mitte üksikjuhtum", kus autor asjakohaselt hoolikalt ja täpselt kirjeldas selle aatomijõujaama koorikkorruse-valmistustööd millest püüti teha kogu maailma tugevaim aatomijõujaam aastaks 1988. Aga samas ta osutas seda projekti ähvardavaile ohtudele.

Selle, juba 1985 ilmnenud viienda reaktori ehitusprojekti ajatabeli viivitamise põhjuseks märgib kirjutaja,

kes üksikasjade tundmise alusel on ilmselt ise kuulunud Tshernobõli juhtkonna gruppi või vähemalt tehnikuna ja toimetajana on jälginud tööde käiku lähemalt, mitmesuguseid puudusi.

Muuhulgas ta kinnitab tähelepanu eri piirkondade plaanide viivitustele ehitusmaterjalidega mitterahuldava varustamise eest ja ka selle kvaliteeti arvesse võttes, ehitustehnilistele puudustele, „õhus hõljuvaile" lahendustele, mis aasta-aastalt vaid lisanduvad ehitusülesannete plaanitsematusele, töökaaslaste vahelisele koostöö puudusele, samuti ku tükitöötegijate vastutuseta tööle vähemal raudbetooni ja kokupandavate osade juures.

Kuid ta kritiseeris ka üht juhtkonna gruppi. Näiteks on ilmnenud, et nad vähe hindasid omale alluvate ehitajate töövõimet ja tegid ülepeakaela ebareaalseid plaane...

Isegi mitte keskne poliitiline juhtkond ei pääse arvustamisest,

milleks autor laenas ministrite nõukogu esimehe Rõshkovi sõnu „aatomienergia toodangu suunitluste juures ei ole unarusse jätmised tulevikus enam lubatavad".

Ja mööda minemata kirjeldatud kitsaskohtadest märgitud julgeolekuriskide juures nõuab autor edasi, et „kõrgemalgi poolel", kui vaid plaanide täitmisel ja sotsiaalprogrammi parandamisel, on tähelepanuväärne „ühine vastutus tuleviku ees", tuleviku ees mille „jätame uutele sugupõlvedele".

Tshernobõli reaktoritulekahju abistamistegevusest inoodustub eriline väljakutset esitav dokument,

mis kaotab kõik kahtlused selle üle, et 26. aprillil juhtus hoopis enam kui vaid „õnnetus".

Kolm kuud hiljem jõudis sellele arusaamisele ka N. Liidu valitsus, kes vallandas tuumaenergia julgeoleku komitee esimehe, süüdistades teda hooletuses; samuti on lohakuses süüdistatud tuumajõujaamas töötanud töölisi. Kuid N. Liidu kodanikud on veelgi mures Tshernobõli tuumajõujaama katastroofi kõrvalmõjude üle, kuna venelased pole suutnud kiirguse lekkimist lõplikult sulgeda. Vastavalt N. Liidu salatsemisele on rahva hulgas paralleelselt tekkinud müüt ja tõelisus õnnetuse ning kiirguse üle, mida keegi ei tea enam tõsiselt võtta.

N. Liit kaalutleb diplomaatlike sidemete taastamist Iisraeliga

TEL AVIV — Iisraeli riiklik raadio teatas, et N. Liit on kaalutlemas diplomaatlike sidemete uuendamist Iisraeliga, aga välisministeeriumi esindaja ütles, et nad ei tea sellest midagi. Raadio teatas, et kohtumine kahe riigi esindajate vahel on toimunud ÜRO's ja muudel foorumitel. Moskva katkestas suhted 1967. aastal Kesk-Ida sõja järel. Iisrael on öelnud, et N. Liit peab tegema algatuse sidemete uuendamiseks, kuna nad olid suhete murdjad.

Peter Weide hukkus ujumisel

Simcoe järves uppus möödunud pühapäeval 29-aastane Peter Weide. Ta oli läinud emaga pühapäevaks linnakuumusest järve äärde jahutama, aga mõtles päeval kella 2 paiku, et ehkki vesi tundus jahe, siiski minna ujuma. Ema nägi teda ujumas ja juba järvest välja tulemas, olles vaid poolest saati vees. Ema läks kuivatamiseks rätikut tooma, aga kui tagasi vaatas ei näinud enam poega. Arvas, et poeg ujub vee all rannale lähemale. Kaks noormeest olid siiski mõistnud millega on tegemist ja tõid poja teadvusetult veest välja. Ta viidi Newmarket'i haiglasse, kus arstid tegid pikemaid katseid elluäratamiseks, mis ei andnud tagajärgi. Kuna tal on varem olnud südamehäireid ja selgi päeval tundis end veidi halvasti, siis arvatakse, et surma põhjustas südameatakk.

Peter Weide sai just õnnetusepäeval 29-aastaseks.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd. 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Hannes Oja. TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Helno Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

TELLIMISHINNAD Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $57.—, poolaastas $32.— ja veerandaastas $17.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $107.—, $57.—, $29.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $77.—, poolaastas $42.— ja veerandaastas $22.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $111.—, $59.—, $31.—, mujal välismaal $136.—, $72.—, $38.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080

Relvastamine ja desarmeerimine

Lühiülevaade prof. Peeter Kruusi vastavasisulisest teosest

Relvastamise ja relvastuse vähendamise probleemid on tänapäeva maailmas niivõrd keerulised ja komplitseeritud, et tavalisel inimesel on väga raske neid jälgida ning veelgi pingutavam Genfis toimuvate relvastuse vähendamise konverentsil mõlemate antagonistide ettepanekute rägastikus orienteeruda. Tehnoloogia areng on loonud eriti tuumarelvastuse alal arvukalt eritüübilisi rakette ja laenguid, kuid samal ajal on tohutu arengu läbi teinud ka keemilised ja konventsionaalsed relvad — lennukid, tankid ning peal- ja allveelaevad. Ajakirjanduses ja teistes massimeediumides leiavad relvastamise probleemid üsna sageli käsitamist, kuid võrdlemisi pealiskaudselt, mis jätab lugejale mulje, et ta on kuhugile labürinti sattunud, kust võimatu on välja pääseda. Tõsi küll — relvastamise ja relvastuse kärpimise kohta on kirjutatud arvukalt raamatuid, kuid need käsitavad detailselt ja ammendavalt ainult üksikuid relvaliike või eriprobleeme ning ei anna üldist ja tervikulist ülevaadet, viies tõe ja vajalike andmete otsija veelgi rohkem segadusse.

Seda tühimikku on asunud täitma Ottawas Carletoni ülikooli õppejõuna töötav eestlane prof. Peeter Kruus ja prof Joseph Black, kellede toimetamisel on ilmunud relvastuse võidujooksu kohta ülevaatlik teos „The Arms Race: Canadian Perspectives." Raamat on koostatud Carletoni ülikoolis 1985. aastal toimunud kursuse „Tehnoloogia ja Ühiskond: relvastuse võidujooks" loengute põhjal ning selle väljaandmiseks on finantsilist abi andnud Canadian Institute for International Peace and Security, Science Policy Research Centre ning Technology, Society, Environement Committee of Carleton University.

Ehkki raamatu tiitlist võib oletada, nagu tuleksid selle lehekülgedel käsitamisele relvastamise ja relvastuse piiramise probleemid peamiselt Kanada vaatevinklist lähtudes, hõlmab teos siiski väga põhjalikult relvastamist rahvusvahelises ulatuses, pannes erilist rõhku ka Ühendriikide ja N. Liidu relvajõu vahekorra selgitamisele, mitmesuguste kaitselepingute sõlmimisele ja rahvusvaheliste olukordade analüüsimisele. Teose eessõnas mainitakse, et kogutud materjalile andsid viimase lihvi toimetajad P. Kruus ja J. Black ning et esitatud artiklites kajastuvad toimetajate seisukohad ning reflekteeruvad nende tõlgendused.

Teos on jagatud põhiliselt nelja ossa — konflikt (The Conflict), konflikti tööriistad (Tools of the Conflict), tööstuslik ja majanduslik kontekst (Industrial and Economic Context) ning suure võitluse ärahoidmine (Averting Armageddon). Iga põhiline peatükk koosneb omakorda eri autorite poolt kirjutatud artiklitest, mis tutvustavad lugejaid põhjalikult relvastuse võidujooksu probleemidega. Kõik autorid on kasutanud rikkalikult käepärast olevat materjali ning töötanud läbi kümneid erialalisi teoseid. Väljaande sisu ja ulatuse kohta annavad kõige parema ülevaate iga peatüki alla kuuluvad eriartiklid. Esimeses peatükis käsitatakse: konflikti psühholoogiat, külma sõja tekkimist ja Kanada osavõttu relvastuse võidujooksust; teises peatükis: praegusaegseid konventsionaalseid relvi, keemilisi ja bioloogilisi relvi, tuumasõja tulemusi, praegusaja tuumarelvastuse tehnoloogiat, tuumarelvastuse levikut ja relvastuse arengut; kolmandas peatükis on artiklid: relvad ja sotsiaalne-majanduslik areng, Kanada riigikaitseteööstus, relvastuse võidujooksu pidurdamine, sõjaline uurimistöö ja areng (autor P. Kruus), Kanada ja strateegilise kaitse initsiatiiv; neljandas peatükis: praegusaegsed kokkulepped ning relvastuse kontrolli foorumid, läbirääkimiste kulg, relvastuse kontrolli järelvalve ning rahu uurimused ja rahuliikumised.

Nagu see loetelu nätab, on teos väga laiahaardeline ning põhjalik ja näib, et eriartiklite autorid on ilmselt omal alal täielikult kodus. Teoses pühendatakse vastavalt raamatu tiitlile loomulikult eriline tähelepanu Kanadale ning kirjeldatakse muuhulgas ka põhjalikult, kuidas Kanada liitus NATO-ga ning miks ta sõlmis n.n. NORAD-i kokkuleppe Ameerika Ühendriikidega. Analüüsides liitumist NATO-ga, mainib artikli autor paljudele lugejatele kahtlemata huvipakkuvalt, et Kanada liitus NATO-ga kahel põhjusel — esiteks, et saada paljude rahvaste kaasabil kaitset N. Liidu vastu ja teiseks, et pidurdada Ameerika Ühendriige kannatamatut ja provokatiivset poliitikat venelastega suhtlemisel. Ehkki teos annab üksikasjalise ülevaate praegu käsitamisel olevatest kõigist konvetsionaalsetest ja tuumarelvadest, on relvade alal üheks huvitamaks artikliks analüüs president Reagani „tähtede sõjast" — maailmaruumi rakettide vastase kaitsevööndi rajamisest koos tehniliste finesside ning poolt ja vastu väidetega.

Teos püüab jääda üldiselt puhtakujulise erapooletu akadeemilise analüütilise vaatluse raamistikku, hoidudes poliitilisele pinnale laskumisest, eriti Ühendriikide ja N. Liidu vahel valitseva pineva vahekorra taustal. Poliitilised probleemid kerkivad siiski märgatavalt üles Teisele maailmasõjale järgnenud rahvusvahelise poliitilise arengu vaatlemisel ning külma sõja ja detente poliitika käsitamisel. Siin oleks tahtnud näha vastava artikli autori paremat arusaamist Ühendriikide poliitikast N. Liidu agressioonile vastupanu organiseerimiseks. Pealis*kaudseks jääb ka teose* see osa, mis käsitab läänemaailma eksisteerivaid rahuliikumisi ja rahudemonstratsioone. Autor annab küll edasi rahuliikumise ajaloo ja kirjeldab eriti mitmesuguste rahugruppide tegevust Kanadas, kuid ta ei püüa selgitada, miks need grupid töötavad eriti Ühendriikide relvastamise vastu ning jätavad N. Liidu puutumata.

Vaatamata teatud vähematele puudustele, peamiselt poliitilisel pinnal, on väljaanne igale relvastamise ja desarmeerimise probleemidest ning Ida ja Lääne vahekordadest huvitatud isikule teretulnud käsiraamatuks.

K. A.

Kummaline tehing

Ameerika Ühendriigid produtseerivad üksikuid suurkapitaliste, kelle tegutsemine ja elufilosoofia on sageli ülimalt kontrastne — ühest küljest rabavad nad siinses demokraatlikus ühiskonnas, kus kõik vabadused on kindlustatud, raha teha, kuid teisest küljest piiluvad nad ühest silmanurgast Moskva poole ja otsivad sealse diktaatorliku rezhiimiga kontakte. Selliste kontaktide otsimine ja loomine on põhiliselt tingitud kommunistidega äritsemise võimaluste hankimisest, kuid äriliste tehingutega seoses rakendavad mõned ärimehed endid sageli vene propaganda teenistusesse, mis on tingitud Moskvale vastuteenete tegemise vajadusest, kuid üsna sageli ka ääretust naiivsusest ning praeguste komplitseeriud maailmaprobleemide jälgimisest lapsesilmadega.

Tuntud Ühendriikide kapitalistlikud suurkujud, kes on teinud kommunistidega suuri ärisid, kuid on neile osutanud ka suuri vastuteeneid, on Kanada päritoluga Cyrus Eaton ja Armand Hammer, kelledest esimene on juba aastaid surnud, kuna teine jätkab vaatamata kõrgele elueale oma ärilisi operatsioone, lisades seni kogutud sadadele miljonitele uusi miljoneid, mis teda sageli viivad raudeesriide taha. Cyrus Eaton oli teatavasti 1957. aastal esimese n.n. Pugwashi konverentsi korraldajaid ja finantseerijaid, taotledes sellega teadlaste rahvusvahelist kokkutoomist, et arutada desarmeerimise ja rahvusvahelise koostöö küsimusi. Need konverentsid kujunesid N. Liidule tähtsaks rahvusvaheliseks propagandafoorumiks ning Kreml austas vastutasuks Eatonit talle rahvusvahelise Lenini rahupreemia annetamisega.

Armand Hammer on teinud kommunistliku Venemaaga juba Lenini päevist alates kasulikke äri sid ning propageerinud koostööd Venemaaga. Oma tänu avaldas suurkapitalist muu hulgas ka sellega, et ta äsjase Tshernobõli aatomijõujaama katastroofi puhul saatis venelastele lennukitäie vajalikke ravimeid ning angazheeris Moskva abistamiseks ameerika arste, kelledega koos ta sõitis N. Liitu, kus Gorbatshov ta isiklikut vastu võttis.

Nüüd on Ühendriikides kahe eelmainitud „suurkuju" kõrvale kerkinud kolmas venelastega sõprust ja koostööd taotlev multimiljonär-raadio- ja televisiooni saatejaamade omanik Ted Turner, kes organiseeris koostöös Kremliga Moskvas käesolevas juulis nn. Goodwill Games'i — sõprusmängud, mille eesmärgiks on lähendada ida ja lääne rahvaid, eriti Ameerika Ühendriike ja N. Liitu ning asendada sellega 1980. aastal Moskvas ja 1984. aastal Los Angelesis toimunud poolikuid olümpiamängusid, millede õhkkonda mürgitas N. Liidu invasioon Afganistani.

Ei saa ütelda — idee oli suurejooneline, eriti veel kui võtta arvesse, et Turner lootis sellega oma ettevõtetele reklaami teha ning Moskvas toimuvate rahvusvaheliste mängudega oma televisiooni saatejaamade kavasid täita. Turner kalkuleeris ärimehena, et Kremli tippude juurde minnes peab ta ka midagi välja panema ning ta lubas mängudesse investeerida 30 miljonit dollarit. Gorbatshov oma rahumeeskonnaga haistis kohe erakordset propagandategemise võimalust ja investeeris omalt poolt ettevõttesse sama suure summa, peale selle lubas N. Liidu televisioon hoolitseda televisioonisaadete organiseerimise eest.

Ted Turner lootis, et kõigest sellest tema erikokkuleppest N. Liidu valitsusega kujuneb sajaprotsendiline olümpiamängude aseaine. Kalkuleeriti, et Ühendriikidest tuleb mängudele vähemalt 600 atleeti, N. Liidust 700 ja mujalt maailmast 2350 atleeti. Atleete tuli, kuid mitte sellisel määral nagu arvestati ning planeeritud suurmängud kujunesid hõredaks. Korraldajad lootsis „rahumängudele" meelitada eriti maailma tippatleete, kuid neid tuli kokku loodetust vähem kuna paljudele sportlastele sai selgeks, et need ei ole normaalsed ja heas usus ning koostöövaimus korraldatud võistlused, vaid teenivad ainult kahe korraldaja erihuve — N. Liidu rahutahte ülistamist ning ärimehe Ted Turneri televisioonisaadete mitmekesistamist.

On omaette küsimuseks, kui palju kumbki pool selle bisaarse rahvusvahelise tehinguga võidab, kus sportlasi ja nende erakorralisi võimeid kasutati ühe suurkapitalisti ja maailma tugevama ja sõjakama kommunistliku riigi huvides. Arvatakse, et venelased investeerisid mängudesse kõiki kulusid kokku võttes 70 miljonit dollarit ning nad ei saa selle summa ulatuses läänemaailmas kaugeltki sellisel määral „goodwilli" nagu seda kalkuleeriti. Kremli eksperdid korraldasid demokraatlike rahvaste mõjutamiseks mängude avamisel suurejoonelise lavastuse, mille teemaks oli rahu ning ida ja lääne vaheline tihe koostöö, täpsemalt määritledes detente poliitika taaselustamise kampaania, mis on teatavasti Gorbashovi välispoliitika üheks tähtsamaks elemendiks. Kuid venelaste rahupropaganda Turneri televisioonisaadetes tundus niivõrd ületehtuna ja pealesurutuna, et see sundis läänes isegi venelaste sõbrad imestunult õlgu kehitama.

Suurkapitalist Turner tuli sellest veidrast kokkuleppest tõenäoliselt paremini välja, kuna ta ostis endale 30 miljoni dollari eest 129 tundi televisioonisaateid, mis antakse temale kuuluvate saatejaamade kaudu edasi kümnetele miljonitele inimestele. Turneri majanduslikud nõuandjad väidavad, et mängude organiseerimine koostöös Kremliga oli suurepärane investeering, kuna neid mängusid kavatsetakse korraldada ka tulevikus vaheldumisi N. Liidus ja Ühendriikides.

Nii jääb mulje, et rahaliste kalkulatsioonide eest on mõned ameerika mitmesaja miljoni dollari omanikud valmis kõige tegema — isegi Kremli propagandavankrit vedama. Ühe rahvapärase väljenduse kohaselt deklareeritakse et „raha ei haise". Kuid mõnel juhul kipub see siiski lehkama ning nende juhtude hulka kuuluvad ka ameerika miljonäri ja Kremli kummalised spordimängud. Jääb loota, et need jäävad esimeseks ja viimaseks sellelaadiliseks ürituseks — eriti kui läänemaailma sportlastele saab selgeks, et neid on rahuidee söödaga meelitades haledalt võrku tõmmatud.

K. A.

Kolm sõpra hellakeste laagrist „Päikese kiired". Vasakult Ingrid Randsalu, Kersti-Li Kuutan ja Merike Kolga päevaprobleeme arutamas. Foto: J. Säägi

Kommentaar

Kõrbehais Leed

Tshernobõli radioaktiivne sa
levis üle Leedu Rootsi ja ulatus k
meie kodumaale. Ajal, mil Pool
hoolikalt radiatsiooni intensiivsu
mõõdeti, rahvale kaitsevahende
ja ravimeid otsiti ning neid kasut
ti — leedulased ei teadnud sün
musest midagi. Informatsiooni sa
nad hiljem Poola ja Lääne-Euro
pa raadiojaamadest ja ka Eesti
kus oli võimalik näha/kuulda So
me jaamu. Leedu telefoniühend
sed välismaaga olid sel ajal kitse
datud ja kontroll-kuulatud.

Keegi ei tea ega kuuluta, k
kõrge või kui kardetav radiatsio
on praegu Leedus või teistes Ba
riikides. Ühe Saksa teadlase arv
tuse järgi peaks see olema väh
malt kümme korda kõrgem n
maalsest. Leedu kohalikud ajaleh
nimetavad Tshernobõli ain
muuseas ja seletavad, et jutud
dioaktiivsest tolmust on liialdatu
Seda tolmu võib riietelt mahah
jata ja toidult ärakraapida. Ku
radioaktiivsuse pikaajalisest tapv
mõjust pole kuulda ega luged
Ajalehtedes on kirjeldusi tuun
jaamade katastroofidest läänerii
des ja koolilastele seletatakse,
õnnetusi juhtub välismaadel, na
Ühendriikides Kolme-miili jõuj
mas . . .

☆

On päris ime, kuidas on võ
lik (praeguse üliarenenud teave
ninduse ajastul) suuri katastr
mahavaikida, kuigi sealjuures
olnud tuhandeid tunnistajaid
kannatajaid, vigastatuid, surn
sugulasi jne. jne. Pole vähi
kahtlustki, et Tshernobõli õnn
kavatseti mahavaikida, kuid
ebaõnnestus lobisemishimu
rootslaste ja soomlaste tõttu.

Isegi praegu veel ajakirjan
nimetab Tshernobõli esime
tuumakatastroofiks maailmas.
on täiesti vale. 1957. a. plahv
nõukogude reaktor Uurali mäg
taga (Kistum), milline sündmu
les 1976. a. avalikkusse toodi
Medvedi poolt, kes Nõukog
Liidust välja pääses. Tema and
on dokumentidega ja teiste üm
asujate (juudid) isiklike mulje
kinnitatud. Uurali mägede tag
praegugi sajad ruutkilome
kuumaastikku, kus pole enam
nu, külasid, inimesi ja loomi l
mas. Kui palju inimesi seal s
sai, seda keegi ei tea. Hilisem
radioaktiivsuse ohvritest keeg
hooli nagunii.

Vajalik oleks seletus Ühend
de ja Nõukogude koostöö k
selle sündmuse surnuksvaikin
CIA ja Pentagon teadsid selles
tastroofist otsekohe — miks

Protest illegaalse emigratsiooni vast

Üle tosina ameerika kons
tiivse organisatsiooni esindaja
baltlaste grupp võtsid osa pr
demonstratsioonist ja pressik
rentsist USA Kongressi liikm
ward Bermani (Kalif. Dem
Frenando Valley) büroo ees,
rama City's. Protesteeriti ille
immigratsiooni vastu, mis Me
piirilt valgub üle Kaliforniass
le hulgas on ka teiste maade
riste ja spioone.

Demonstratsioon leidis
Kongressi liikme Bermani K
nia büroo ees, kuna Berman
kistanud Kongressis seaduse l
mist tugevdamaks piiri rohk

t teosest

, et eriartiklite autorid on omal alal täielikult kodus. pühendatakse vastavalt tu tiitlile loomulikult eriline anu Kanadale ning kirjelda- muuhulgas ka põhjalikult, Kanada liitus NATO-ga ning a sõlmis n.n. NORAD-i kok- e Ameerika Ühendriikidega. isides liitumist NATO-ga, artikli autor paljudele luge- kahtlemata huvipakkuvalt, nada liitus NATO-ga kahel el — esiteks, et saada pal- ahvaste kaasabil kaitset N. vastu ja teiseks, et pidurda- eerika Ühendriige kanmata- ja provokatiivset poliitikat stega suhtlemisel. Ehkki nab üksikasjalise ülevaate käsitamisel olevatest kõi- onvetsionaalsetest ja tuuma- est, on relvade alal üheks maks artikliks analüüs presi- Reagani „tähtede sõjast" — maruumi rakettide vastase vööndi rajamisest koos tehni- inesside ning poolt ja vastu ega.

püüab jääda üldiselt puhta- e erapooletu akadeemilise itilise vaatluse raamistikku, es poliitilisele pinnale lasku- eriti Ühendriikide ja N. Lii- el valitseva pineva vahekor- stal. Poliitilised probleemid ad siiski märgatavalt üles maailmasõjale järgnenud svahelise poliitilise arengu misel ning külma sõja ja poliitika käsitamisel. Siin tahtnud näha vastava artikli paremat arusaamist Ühend- poliitikast N. Liidu agres- vastupanu organiseerimi- Pealiskaudseks jääb ka teose a, *mis* käsitab läänеriikides erivaid rahuliikumisi ja ra- nstratsioone. Autor annab dasi rahuliikumise ajaloo ja lab eriti mitmesuguste ruppide tegevust Kanadas, a ei püüa selgitada, miks grupid töötavad eriti Ühend- relvastamise vastu ning jä- N. Liidu puutumata.

tamata teatud vähematele stele, peamiselt poliitilisel , on väljaanne igale relvasta- ja desarmeerimise probleemi- ning Ida ja Lääne vahekorda- huvitatud isikule teretulnud aamatuks.

K. A.

Päikese kiired". Vasakult
an ja Merike Kolga päe-
Foto: J. Säägi

Kommentaar

Kõrbehais Leedumaal

Tshernobõli radioaktiivne sade levis üle Leedu Rootsi ja ulatus ka meie kodumaale. Ajal, mil Poolas hoolikalt radiatsiooni intensiivsust mõõdeti, rahvale kaitsevahendeid ja ravimeid otsiti ning neid kasutati — leedulased ei teadnud sündmusest midagi. Informatsiooni said nad hiljem Poola ja Lääne-Euroopa raadiojaamadest ja ka Eestist, kus oli võimalik näha/kuulda Soome jaamu. Leedu telefoniühendused välismaaga olid sel ajal kitsendatud ja kontroll-kuulatud.

Keegi ei tea ega kuuluta, kui kõrge või kui kardetav radiatsioon on praegu Leedus või teistes Balti riikides. Ühe Saksa teadlase arvestuse järgi peaks see olema vähemalt kümme korda kõrgem normaalsest. Leedu kohalikud ajalehed nimetavad Tshernobõli ainult muuseas ja seletavad, et jutud radioaktiivsest tolmust on liialdatud. Seda tolmu võib riietelt mahaharjata ja toidult ärakraapida. Kuid radioaktiivsuse pikaajalisest tapvast mõjust pole kuulda ega lugeda. Ajalehtedes on kirjeldusi tuumajaamade katastroofidest läänеriikides ja koolilastele seletatakse, et õnnetusi juhtub välismaadel, nagu Ühendriikides Kolme-miili jõujaamas . . .

☆

On päris ime, kuidas on võimalik (praeguse üliarenenud teaveteeninduse ajastul) suuri katastroofe mahavaikida, kuigi sealjuures on olnud tuhandeid tunnistajaid — kannatajaid, vigastatuid, surnute sugulasi jne. jne. Pole vähimat kahtlustki, et Tshernobõli õnnetus kavatseti mahavaikida, kuid see ebaõnnestus lobisemishimuliste rootslaste ja soomlaste tõttu.

Isegi praegu veel ajakirjandus nimetab Tshernobõli esimeseks tuumakatastroofiks maailmas. See on täiesti vale. 1957. a. plahvatas nõukogude reaktor Uurali mägede taga (Kistum), milline sündmus alles 1976. a. avalikkusse toodi dr. Medvedi poolt, kes Nõukogude Liidust välja pääses. Tema andmed on dokumentidega ja teiste ümberasujate (juudid) isiklike muljetega kinnitatud. Uurali mägede taga on praegugi sajad ruutkilomeetrid kuumaastikku, kus pole enam linnu, külasid, inimesi ja loomi liikumas. Kui palju inimesi seal surma sai, seda keegi ei tea. Hilisematest radioaktiivsuse ohvritest keegi ei hooli nagunii.

Vajalik oleks seletus Ühendriikide ja Nõukogude koostöö kohta selle sündmuse surnuksvaikimises. CIA ja Pentagon teadsid sellest katastroofist otsekohe — miks nad vaikisid ja praegugi veel vaikivad? Ja Ühendriikide ja teiste läänеriikide ajakirjandus, mis on nii kärmas ja agar uudiseid avastama ja neid kuulutama? Miks salatsemine koos Nõukogudega?

Surnuksvaikimise käsk oli käes.

☆

Leedul on teinegi probleem. Kõrbehais võib tõusta kodumaal.

Neil seal, otse Valgevene piiri ääres Ignalinas, on Tshernobõltüüpi jõujaama ehitamine käigus. Üks ühik jaamast on juba valmis ja töös ning kui kõik ühikud töösse asuvad, siis on see jõujaam maailma kõige suurem. See peab täitma kõik vene sõjaväe energianõudel Baltimaadel ja ida pool. Ent juba on kuulda kurja kriitikat selle jaama kohta. Üldise kaitse puudulik plaanimine ja rahulolematus jahutusvee liiga otseselt lahtisse basseini juhtimise pärast, mis annab väga madalat radiatsiooni, kuid mis õnnetuse juhul mürgitab kogu ümbruse ja kandub jõgepidi Balti merre.

☆

Kaks nädalat pärast Tshernobõli õnnetust, külastas Leedu Kompartei esimene sekretär Ignalinase jõujaama. Näitas sügavat uudishimu konstruktsioni ja ehitustöö edu kohta, rääkis spetsialistidega ja töölistega, rõhutas nende töö tähtsust ja vastutusrikkust ja kiitis neid kommunismi edutamises, kuna jaam oli juba saatnud miljarde kilovatte nõukogude elektrienergia võrku. Suur boss ei nimetanud poole sõnagagi õnnetust, mis juhtus Tshernobõlis ja kohalikelt töölistelt ei kerkinud ühtegi küsimust selle õnnetuse kohta . . .

Surnuksvaikimise käsk oli käes.

☆

Kui Tshernobõl on meie kodumaast — Tallinnast — umbes 1000 kilomeetri kaugusel, siis Ignalinas on Tallinnast alla 500 kilomeetrit kaugel. Kõrbehais Leedust ulatuks kindlasti ja paksult Viru väljakule, rääkimata Valga linnast.

Eestlased peaksid praegu muretsema endakaitse pärast õnnetuse puhul, õppima käitumiskombeid, varuma vahendeid ja ravimeid.

Kuid kas meie inimesed teavad, mis sünnib Leedus? Või mis sündis Ukrainas? Või meie omal maal — Paldiskis? Olen saanud kaks kirja eesriide tagant — keegi ei nimeta Tshernobõli ega radiatsiooni kartust.

Surnuksvaikimise käsk on käes.

H. Riga

President Ronald Reagan kirjutab 12. juunil Valges Majas alla Balti Vabaduspäeva proklamatsioonile. Pildil vasakult Balti-Ameerika Komitee, UBAK president dr. Jonas Valaitis, Balti Vabadusliidu esimees Avo Piirisild, Leedu-Ameerika Nõukogu esimees Teodoras Blinstrubas, Vabade Lätlaste Maailmaliidu esimees dr. Olgerts Pavlovskis, Leedu-Ameerika Uhiskonna esimees Stanley A. Gecys, Eesti Rahvuskomitee Uhendriikides esimees Juhan Simonson, Ameerika-Läti Uhingu esimees Aristids Lambergs, senaator Donald W. Riegle jr. ja esindajatekoja liige William Carney.

Official White House photo

CIA mees katsus müüa Liibüale aatomipommi

Tänavuste USA raamatute hulgas on äratanud tähelepanu Peter Maasi raamat „Manhunt" (Inimjaht). Raamat kirjeldab meest, kes tõenäoliselt on Ameerika suurim reetur 20. sajandil — Edwin P. Wilson. Tulemuseks on täielik portree võimupüüdlusist, ahnusest, mahhinatsioonidest kõrgemal tasemel, reetmisest ja jahist mehele, mille tegevuse põnevus on samaväärne kõige paremale spionaazhromaanile.

Edwin Wilson, kes lubas Maasi end vanglas intervjueerida, oli vaene poiss Idahos, kes lubas enesele, et ta võiks ükskõik mis vaja teha, et „lõigata enesele kildu Ameerika kuldsest unelmast". Pärast silmapaistmatut kolledzhi-karjääri ja kolmeaastat laevastikus teenimist ta ühines Central Intelligence Agency'ga (CIA) 1955. aastapalgaga $3.670.

1950-ndate aastate lõpul ja 1960-ndate alguses olid „tuulevaikuse päevad" agentuurile. Kuuba langus kaasa arvatud. CIA oli kiiresti arenemas maailmaulatusega impeeriumiks tosinate kompaniidega: laeva- ja lennuliinidega, trükikodadega ja juhtkonda teenistusse võtvate kompaniidega. Igaühel oli peaaegu piiramatult fonde ja „pestud raha", mis saadud diktaatoritelt, agentidelt, väärtpaberitest ja igasuguse teenistusega, mida võib osta.

TEENIMINE LAEVASTIKUS

Edwin Wilson mõistis kiiresti, et ta oli üks „kuldse hane" valvur ja otsustas röövida pesa koos munadega. Aastal 1970 Wilsoni neto väärtus oli $200.000. Ta ostis Virginiasse hobuste farmi ja hankis endale maarahukohtuniku koha, kasutades oma kinnisvara eeliseks ta leidis soosingut jõukate ja mõjukate naabrite juures, nagu Theodore Shackley, kes oli ette nähtud CIA direktoriks, kui Ford oleks olnud valitud presidendiks aastal 1976. Wilson töötas endale tee USA laevastiku eriüksusse 157, ülisalajasse üksusse, kes jälgis Punalaevastiku aktiivsust.

Üldine niit, mis jookseb läbi Maasi jutustuse ja Wilsoni karjääri, on, et mida suurem oli saladus, seda kergem oli tal sellele ligi pääseda. Kasutades kõike fraase „rahvuslikust julgeolekust" ja „vajadusest teada" Wilson manööverdas end positsioonile, kus ta võis müüa tonne C-4 plast-lõhkainet, kui vaid hind oli õige. Liibüa juhile Gadhafile oli iga hind vastuvõetav. Kasutades endise CIA ohvitseri Frank Terpil'i häid sidemeid Gadhafi paleega, Wilson organiseeris 21 tonni plast-lõhkeainete järelvalve varustuse ja viimaste salamõrvarite relvade müügi. Oma kulutatud aja ja püüdluste eest ta nõudis Liibüalt kümnekordset hinda.

Siiski on alati saatuslik eksitus tõusnud pinnale niipea kui õnn lõpeb.

Wilson astus üle oma võimupiiridest sellega, et ta katsus Gadhafile müüa aatomipommi valmistamise plaane, mis lõpuks tõstatas föderaaluurijate kahtluse. Ta põgenes Liibüasse eksiili, maale, mida ta tegelikult põlgas. Siis katsus kaubelda võimalust USA-sse tagasitulekuks. Lõpuks ta meelitati Dominikaani Vabariiki lubadusega amnestiaks, kui ta aitab kaasa salajasele operatsioonile Nikaraaguas. Wilson aga deporteeriti New Yorki.

CIA SULGES „KONNAKARBI"

Võiks mõtelda, et see Edwin Wilsoni kurb saaga lõppes kiiresti ja puhtalt. Mees oli ülejooksik, varas, reetur, kelle teod tõid surma lugematuile inimestele. Aga salaluure asutus, kus ehk kardeti, mida Wilson võiks veel välja kaubelda ja teisi kahjustada, on olnud väga aeglane oma uurimistega ja on tehtud eriti raskeks. See nõudis föderaalprokurörilt Lawrence Barcella'lt jt. peaaegu neli aastat, et saada Wilson õiguse ette.

Wilsoni seletused paljastavad seda korruptsiooni, mis käis käsikäes Pax Americana'ga. See on paralleelsuseta ahnuse arveraamat, tegevus vahekaubitsejatega, kes tahavad määrida rattaid viie protsendi vahekasu eest. Aga võibolla õelaimad kõigist Wilsoni tegudest elavad edasi. Iga kord kui Liibüa käendatud terroristipomm surmab mõne tsiviilisiku, iga kord kui hõivaja haarab uue lennuki, võidakse tänada Wilsoni selle eest, et ta on neid varustanud spetsiaalrelvadega.

Protest illegaalse emigratsiooni vastu

Üle tosina ameerika konservatiivse organisatsiooni esindajat, ka baltlaste grupp võtsid osa protesti-demonstratsioonist ja pressikonverentsist USA Kongressi liikme Howard Bermani (Kalif. Dem. San Frenando Valley) büroo ees, Panorama City's. Protesteeriti illegaalse immigratsiooni vastu, mis Mehhiko piirilt valgub üle Kaliforniasse, kelle hulgas on ka teiste maade terroriste ja spioone.

Demonstratsioon leidis aset Kongressi liikme Bermani Kalifornia büroo ees, kuna Berman on takistanud Kongressis seaduse läbiviimist tugevdamaks piiri rohkemate ametnikkude palkamisega. Lõuna-Kalifornia ajalehtede teatel on põhjuseks, et Kongressi liige Berman loodab saada praegustest illegaalsetest immigrantidest omale tulevikus valijaid.

Demonstratsioonil olid väljas NBC, KTLA ja ka kõik hispaania keelsed TV-jaamad, kes seda õhtuses uudistes edasi andsid. Bermanile anti üle ka vastavad kirjad ja resolutsioonid. Samuti toimus ühe TV-reporteri otsene jutuajamine Howard Bermaniga Washingtonis, kus ta vastus oli juba rohkem järeleandev. Protesti peaorganiseerijaks oli Leslie Dutton, American Women Voters president, eestlastest võtsid osa õp. Valter Taal, Viivi Piirisild nnig leedu meremees Simas Kudirka.

V. P.

Austria president asus ametikohale

VIIN — Austria president Kurt Waldheim kelle sisseõnnistamise päeval juudid avastasid Iisraelis uusi dokumente tema sõjakuritegevuse üle, kasutas oma esimest tööpäeva selleks, et kutsuda Austriasse tagasi neid juute, kes olid põgenenud natsi rezhiimi ajal. Umbes 120.000 juuti põgenesid Austriast, kui sakslased Austria üle võtsid 1938. a. märtsi ja 1941. a. oktoobri vahel, ütles Austria 6200-liikmelise juudi ühiskonna esindaja. 65000 juuti oli hukatud.

67-aastane Waldheim lubas võidelda antisemiitluse laine vastu. Ta ütles, et tal pole ka midagi selle vastu, ei natsidele jahtipidava Simon Wiesenthali idee kohaselt internatsionaalne ajaloolaste komitee võiks uurida tema minevikku. Oma esimese aasta lubas ta kasutada riigisisestele küsimustele.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

26. ja 27. juulil
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

2., 3. ja 4. augustil
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

9. ja 10. augustil
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

16. ja 17. augustil
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

Eesti tuletõrje ja õhukaitse

Lundis elunev dr.jur. Artur Taska on töötanud eestluse sümbolite jäädvustamisel, mis on ilmunud teostena „Eesti Lipp", „Eesti Hümn", „Eesti Vapp" ja „Eesti Mälestussambad", ning reas uurimusis eesti ajaloo ja muudel aladel.

Järjekordselt on tal nüüd kavatsusel pühendusteos Eesti tuletõrjele ja õhukaitsele. Selle koostamiseks ta vajab mälestuskirju ja -märke ning -pilte eesti tuletõrjest ja õhukaitsest kõigilt, kellel neid on või kes on olnud kokkupuutumises eesti tuletõrjega ja õhukaitsega või nende tegelastega.

Võib olla leidub kellelgi peale muude tultõrje ja õhukaitse mälestuste ja piltide ka neid iseseisva Eesti tuletõrje vormiriietuse värvipilte, mis olid maalitud kunstnik Valtman'i poolt ja värvitrükis avaldatud Eesti Vabatahtliku Tuletõrje Liidu väljaandel?

Kõik märgid, pildid ja mälestused Eesti tuletõrje ja õhukaitse kohta palutakse saata aadressil: Artur Taska, Terminsvägen 4, S-223 67 Lund, Sweden. Ka võib neid materjale saata A. Taska kaastöölisele aadressil: Priit Jaan Parmask, 156-08 Riverside Dr. W. 4H, New York, N.Y. 10032 USA.

Laenatud materjalid saadetakse omanikule tagasi pärast kasutamist või paigutatakse omaniku nõusolekul lähemasse eesti arhiivi.

Priit Jaan

Uurimistoetus eestlasele

1986-nda aasta Maraboustipendiumite jagamisel teaduslikuks uurimiseks, oli suurima, 100 000-kroonise (20.000 Kan$) stipendiumi saajaks med. dr. Marike Boberg (n-na Hiielo), kelle arstiteaduse alal uurimused Uppsala ülikooli arstiteaduskonna juures käsitlevad dietaarse rasva ja trombotsüütfunktsiooni suhteid.

Sihtasutus majandusteadusliku uurimise toetamiseks määras kr. 31 025 suuruse uurimistoetuse majandusteadlasele Henrik Neuhausile, kelle uurimus kannab pealkirja „Features and Options, a Study in Hedging Strategies".

KAI KÄÄRID

MAALID MÜÜGIL suures valikus.
Helistage ette 225-5595

390 Princess Ave., Willowdale

Õiendus

Mulluses kirjutises „Tartu Instituut 1985" on arhiivile suurima raamatuannetaja (170 köidet) nimega juhtunud kahjatsetav neljakordne viga — ilmselt mitme isiku koostööl. Annetaja õige nimi on Melanie Borgstrom.

E. A.

Pikemat aega kavandatud reis Hamiltoni Eesti Pensionäride Klubil sai teoks 10. juulil. Bussitäis klubi liikmeid ja nende sõpru sõitsid päevaks lõbustusparki „Canada Wonderlandi". Ilm oli haruldaselt ilus ja soe, jalutati gruppides, külastades ka teatrit ning muid ehitusi pargis. Lõunaks prooviti hiina toite ning tunti rõõmu teiste askeldusi vaadates.

Koju jõuti õhtul küll väsinuna, aga kenade muljetega ja tunti rõõmu sellest õnnestunud ettevõttest, millega lõppes ka pidev talvine tegevus, kuigi klubiruumid on suvekuudel avatud liikmetele. Selle suure reisu hingeks oli esinaine H. Kleiner ja organiseerijaks ning suure vaeva nägijaks J. Roosimägi. Pildil Hamiltoni Eesti Pensionäride Klubi lõbustuspargi „Canada Wonderland'i" ees. Foto: A. Voode

1100 allkirja ÜRO aktsioonile

Tehakse voldik aktsiooni kanadalastele tutvustamiseks

28. mail peeti Torontos järjekordne ÜRO aktsiooni aktivistide komitee koosolek Maire Lainevoolu juhatusel. Kokku oli tulnud 13 aktsioonile aktiivselt kaasaaitavat isikut. Koosolekul tehti kokkuvõtteid aktsiooni seniseist tulemusist ja kavandati edaspidiseid samme toetusallkirjade aktsiooni suuremaks väljaarendamiseks.

Aktsioonikomitee sekretär L. Kolk andis ülevaate aktsiooni senisest käigust. Eestlaste osas on seni välja antud 450 korjanduslehte allkirjade ja toetuste kogumiseks. Seni on Aktsioonikomiteele tagastatud 8 saja allkirja lehte ja 6 lehte osaliselt täidetult, kokku 1.100 toetusallkirjaga. Majanduslikult on aktsiooni kulude katteks toetuste kogumise lehtedega laekunud $3.100 ja ligi samapalju on makstud välja aktsiooni trükitööde eest ja postikuludeks. Eestlaste majandusringkondadelt on seni saadud toetust $250.

Koosolekul jagasid allkirjade kogujad oma kogemusi allkirjade kogumiselt. Üldiselt on suhtumine aktsiooni heatahtlik, kui pöördutakse inimeste poole isiklikult. Selleks on vaja rohkem allkirju koguvaid aktiviste. Suurem osa väljasaadetud lehtedest on veel käigus ja osa lehti saanud organisatsioone ja isikuid ei ole seni veeel allkirju kogunud, kuid on lubanud seda teha edaspidi.

Teatud määral on kaasmaalaste seas ka passiivsust ja see osa eestlastest vajab veel suuremat selgitustööd. On aga ka vägagi aktiivseid eestlasi — üks kaasmaalane Nova Scotias kogus sajaks allkirjaks ettenähtud lehele 141 allkirja, peamiselt kanadalastelt, lisades allkirjade lehele lisalehe.

Kuna näib, et osa kaasmaalasi ei ole veel aktsiooni mõttest õieti aru saanud, otsustati L. Leivati ettepanekul avaldada ajakirjanduses ÜRO'le saadetava apelli täielik eestikeelne tekst.

Aktsioonikomitee esimees L. Leivat informeeris aktsiooni käigust lätlaste ja leedulaste juures. Ka nemad on aktsiooniga alustanud ja allkirjade kogumine on neil käigus. Ühendriikides on aktsioon veel ettevalmistavas järgus ja seal on veel vaja selgitustööd. 20. juunil toimub USA-s Balti Maailmanõukogu koosolek aktsiooni asjas. Kanadast sõidab sinna EKN esimehena L. Leivat.

Allkirjade kogumiseks kanadalastelt on vaja lühikest ingliskeelset informatsioonilehte või voldikut.

Selleks oli koosolekuks esitatud L. Leivati ja A. Nõmmiku poolt kaks kavandit.

Nende alusel koostatakse vastav trükis või trükised. Nende kujundamise võttis enesele kujundaja Vello Hubel.

Edaspidise tegevuskava osas otsustati E. Saluranna ettepanekul toetusallkirjade kogumise lehti saanud organisatsioonidele ja isikuile, kellede töötulemustest ei ole veel teateid,

saata veel kevadel meeldetuletus, et nad kiirustaksid atksiooni läbiviimisega või alustaksid allkirjade kogumist, kui seda veel ei ole tehtud, kasutades sellekohaseid võimalusi suvel, eriti aga eelolevast sügisest alates.

Suvel püütakse allkirjade kogumist läbi viia Võidupüha pühitsemisel Torontos, Seedrioru suviharja pidustusel ja eriti Vancouveri EXPO '86-el Vancouveri eestlaste kaasabil.

Koosoleku lõpuosas vahetati mõtteid selle üle, kuidas saada rohkem aktiviste isiklikuks allkirjade kogumiseks. Selleks loodetakse saada abi akadeemilistelt organisatsioonidelt.

A. Nõmmik rohutas ingliskeelse voldiku kiiret vajadust.

E. Soomet soovitas, et koguduste õpetajad kirikuteadete all kirikuis soovitaksid kaasmaalastele ÜRO aktsioonile toetusallkirjade andmist.

Aktivistide komitee järgmine koosolek otsustati pidada 3. septembril.

Kersti Katrin Linask doktoriks

Kersti Katrin Linask, (n-na, Totsas) saavutas doktorikraadi University of Pennsylvanias, Philadelphias. Ta kaitses edukalt väitekirja „Role of Fibronectin in the Diurectional Migration of Precardiac Mesoderm Cells" 17. märtsil, mille järele tunnistati Molecular and Developmental Biology doktorikraadi vääriliseks.

Uurimised käsitlesid mehhanismi, mis juhib südame eelrakkude sihilikku rändamist kuni südame moodustamiseni embrüo väga varajases arengujärgus.

Töö osatähtsust oma erialale tunnustas K. K. L-i valimine osavõtuks Gordon Research konverentsist möödunud jaanuaris ja hiljuti töö avaldamine „Developmental Biology" zhurnaalis.

Avaldamine mainitud zhurnaalis on eriti märkimisväärne, kuna selles avaldatakse vaid väga valitud töid. Pärast edukat väitekirja kaitsemist jätkab K. K. L. uurimusi embrüoloogia alal Thomas Jefferson Medical Universitys.

Õpingute ajal oli K. K. L. eriloengute seeria organiseerijaks embrüoloogia alal. Temale oli usaldatud otsus, keda kutsuda loenguid pidama selle eriala tippteadlaste hulgast, nende vastuvõtt, ja enne loengute tutvustamine. Kaks viimast aastat on ta olnud ka Advanced Developmental Biology kursuse lektoriks University of Pennsylvania juures, jatkates selle alá õpetamist sügisel samas ülikoolis. Õpingute vältel oli K. K. L. National Instiutes of Heart südame eriala ja embrüoloogia-ala stipendiaat (fellow).

Õpingute kõrval on K. K. L. ka pühendanud aega eestluse heaks, olles olnud õpetajaks N.Y. Eesti Koolis, kasvatajaks *Jõekääru Suve*kodus, Kanadas, ning loodusteaduse eriala juhiks Järvemetsa skaut/gaid-laagrites.

Varemalt dr. K. K. Linask saavutas oma M. A. kraadi UCLA-s. Ta on abielus dr. Jüri Linaskiga, kes on samuti bioloogia eriteadlane. Neil on kaks tütart Kadri ja Kaari-Liis, kes mõlemad valdavad head eesti keelt.

Dr. K. K. Linask on sündinud Karl ja Karin Totsase tütrena. Tema isa oli Tartus Lõuna-Eesti transpordi ja liiklemise juhataja.

VES

Rohkem tellijaid — parem ajaleht.

Soovitage

VABA EESTLAST

oma sõpradele!

HILLSIDE BAKERY
and Delicatessen

2851 Lawrence Ave. E., 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik *Åke Saarinen*

Värsked saadused iga päev —
Kõik delikatessid saate meilt

Äri avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
Esmasp. suletud.

EHITUS ALGAB
Uus Upperbeaches Condominium
Ostuhuvilistel palume helistada
266-5019 või 444-6405
Müügibüroo avatud esmasp.,—reedeni 12—7 p.l.
laup. ja pühap., 11 e.l.—5 p.l.
3736 St. Clair Ave. East, Scarborough

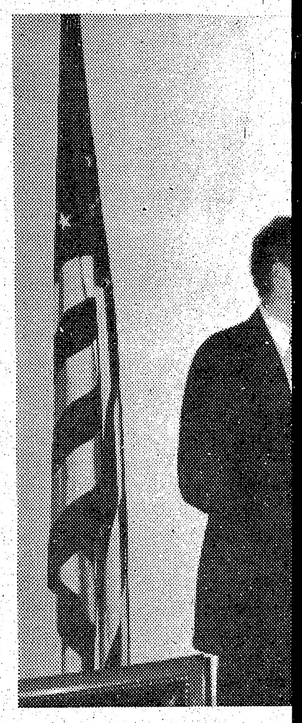

Randpered Washingtonis

Randpered W

Kohtamisi poliitikut

Kolmeaastane Kais leppes ettenähtud pereko kõigile lepingule allakir gi kokkulepet ka N. Lii mete pantvangiks hoidn ole N. Liit loobunud, v

Lepingute rikkumine Balti de suhtes pole N. Liidule u Iseseisva Eesti Vabariigi ter *riumil praegu asuv illegaal* Liidu okupatsioonivõim on n nud väikese eesti sülelapse 1984. a. alates ebaseaduslikult nipeetavaks poliitiliseks pan giks, kellele väljapääsu vane juurde ei lubata, vaid isegi ä datakse laps saata riiklikku k tusmajja ja vanema, kes tema proegu hoolitseb, psühhiaatr vanglasse.

Eestlaste Keskнõukogu Ka koos Eesti Abistamiskomiteeg nadas, Eesti Rahvusko Ühendriikides ja teiste orga sioonidega, tõi Valdo ja Randpere siia mandrile veeb kuul.

Toimusid kohtamised ja nõ mised Torontos ja Ottawas da parlamendiliikmete, vä nisteeriumi ja meedia esi tega, mida on varem aja des kirjeldatud.

Washingtonis jätkus Kaisa tamisaktsiooni teostamine aj mikus 25. veebr.—2. märts. poolt korraldati Mari-Ann Ri juhtimisel hästikavandatud kohtumisi ja informatsiooni damist. Ajaleht „Fairfax Jo avaldas mitmeveerulise, vä fotoga illustreeritud Leila ja Randpere intervjuu „A Pl Freedom". Silmapaistvalt a „Arlington Journal" mitme küljel informatsiooni Rand muusika-laulu sõnade täh ning M. A. Rikken'i foto ja ga huvitava veste inimõi pühendunud ameerika eestla gevusest. Reporteritega koh toimus külalislahke ERKÜ Virko ja Ellen Kederi kodu Randpered peatusid Washi viibimisel.

Edasi oli kavandatud ko liikmete ametliku külastam

Mike Lowry varus Kais matele oma büroos võ ühiseks pildistamiseks ja võtuks.

Isiklikke kohtamisi ja inform ni vahendamist võimaldas

sti Katrin Linask toriks

rsti Katrin Linask, (n-na, Tot- aavutas doktorikraadi Univer- of Pennsylvanias, Philadel- Ta kaitses edukalt väitekirja of Fibronectin in the Diu- nal Migration of Precardiac derm Cells" 17. märtsil, mille tunnistati Molecular and De- mental Biology doktorikraadi iseks.

rimised käsitlesid mehhanis- nis juhib südame eelrakkude ku rändamist kuni südame ustamiseni embrüo väga vara- rengujärgus.

õ osatähtsust oma erialale stas K. K. L-i valimine osa- s Gordon Research konve- st möödunud jaanuaris ja hil- öö avaldamine „Developmen- ology" zhurnaalis.

aldamine mainitud zhurnaa- eriti märkimisväärne, kuna avaldatakse vaid väga valitud Pärast edukat väitekirja kait- jätkab K. K. L. uurimusi oloogia alal Thomas Jeffer- Medical Universitys.

ingute ajal oli K. K. L. eri- ite seeria organiseerijaks em- oogia alal. Temale oli usalda- tsus, keda kutsuda loenguid a selle eriala tippteadlaste st, nende vastuvõtt, ja enne ite tutvustamine. Kaks vii- aastat on ta olnud ka Advan- Developmental Biology kursuse iks University of Pennsylva- ures, jatkates selle ala õpeta- sügisel samas ülikoolis. Õpin- vältel oli K. K. L. National tes of Heart südame eriala ja oloogia-ala stipendiaat (fel-

ingute kõrval on K. K. L. ka ndanud aega eestluse heaks, olnud õpetajaks N.Y. Eesti s, kasvatajaks Jõeääru Suve- s, Kanadas, ning loodusteadu- ala juhiks Järvemetsa skaut/ aagrites.

remalt dr. K. K. Linask saa- oma M. A. kraadi UCLA-s. n abielus dr. Jüri Linaskiga, on samuti bioloogia eriteadla- Neil on kaks tütart Kadri ja i-Liis, kes mõlemad valdavad eesti keelt.

. K. K. Linask on sündinud ja Karin Totsase tütrena. Te- isa oli Tartus Lõuna-Eesti pordi ja liiklemise juhataja.

VES

kem tellijaid — parem ajaleht.
Soovitage
VABA EESTLAST
oma sõpradele!

AKERY
elicatessen
Ave. E.., 261-2238
Brimley nurgal)
Åke Saarinen
iga päev —
saate meilt
—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
ud.

.GAB
Condominium
me helistada
44-6405
—reedeni 12—7 p.l.
e.l.—5 p.l.
ast, Scarborough

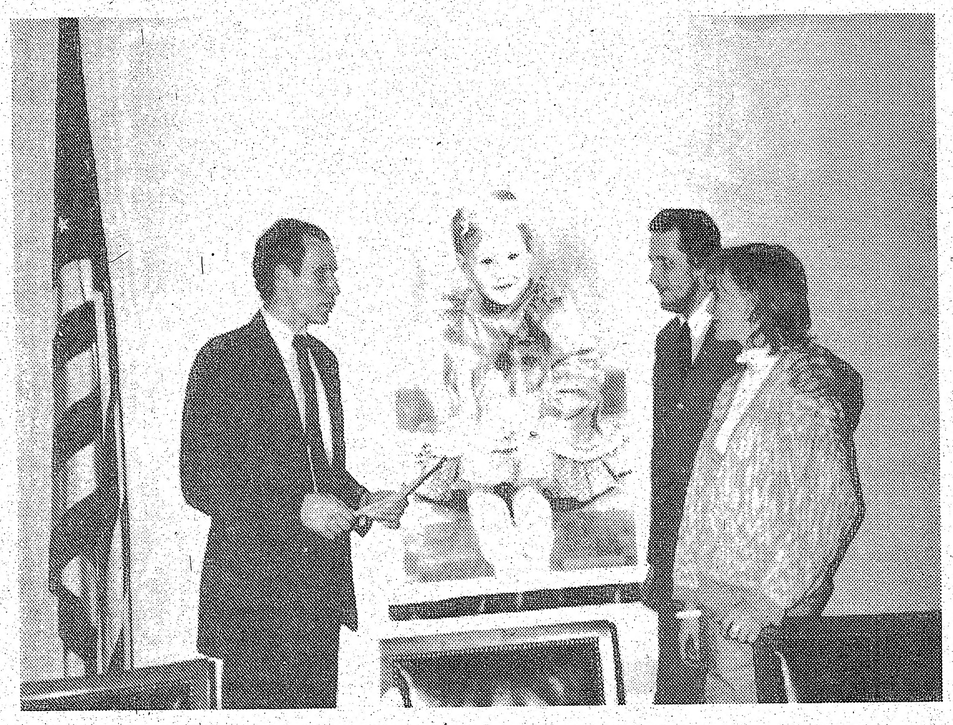

Randpered Washingtonis Esinduskoja liikme Don Ritter'iga kõnelemas.

Randpered Washingtonis

Kohtamisi poliitikutega väikse Kaisa vabastamiseks

Kolmeaastane Kaisa Randpere pole pääsenud välja N. Liidust. Helsingi kokkuleppes ettenähtud perekondade ühendamise õigustes on fikseeritud võrdsed õigused kõigile lepingule allakirjutanud riikide kodanikele. Vastavalt sellele on peale Helsingi kokkulepet ka N. Liit kohustautd loobuma oma varem kasutatud perekonnaliikmete pantvangiks hoidmise või vägivallaga kätte tasumise moodusest. Sellest aga ei ole N. Liit loobunud, vaid korduvalt jätkanud teiste lepinguosaliste altvedamist.

Lepingute rikkumine Balti riikide suhtes pole N. Liidule uudne. Iseseisva Eesti Vabariigi territooriumil praegu asuv illegaalne N. Liidu okupatsioonivõim on muutnud väikese eesti sülelapse juba 1984. a. alates ebaseaduslikult kinnipeetavaks poliitiliseks pantvangiks, kellele väljapääsu vanemate juurde ei lubata, vaid isegi ähvardatakse laps saata riiklikku kasvatusmajja ja vanema, kes tema eest proegu hoolitseb, psühhiaatrilisse vanglasse.

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas koos Eesti Abistamiskomiteega Kanadas, Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides ja teiste organisatsioonidega, tõi Valdo ja Leila Randpere siia mandrile veebruarikuul.

Toimusid kohtamised ja nõupidamised Torontos ja Ottawas Kanada parlamendiliikmete, välisministeeriumi ja meedia esindajatega, mida on varem ajalehtedes kirjeldatud.

Washingtonis jätkus Kaisa vabastamisaktsiooni teostamine ajavahemikus 25. veebr.—2. märts. ERKÜ poolt korraldati Mari-Ann Rikken'i juhtimisel hästikavandatud olulisi kohtumisi ja informatsiooni vahendamist. Ajaleht „Fairfax Journal" avaldas mitmeveerulise, värvilise fotoga illustreeritud Leila ja Valdo Randpere intervjuu „A Plea for Freedom". Silmapaistvalt avaldas „Arlington Journal" mitmel leheküljel informatsiooni Randperede muusika-laulu sõnade tähendust ning M. A. Rikken'i foto ja temaga huvitava veste inimõigustele pühendunud ameerika eestlanna tegevusest. Reporteritega kohtumine toimus külalislahke ERKÜ liikme Virko ja Ellen Kederi kodus, kus Randpered peatusid Washingtonis viibimisel.

Edasi oli kavandatud kongressiliikmete ametliku külastamise osa.

Mike Lowry varus Kaisa vanematele oma büroos võimaluse ühiseks pildistamiseks ja vastuvõtuks.

Isiklikke kohtamisi ja informatsiooni vahendamist võimaldasid veel George Gekas, Guy Vander Jagdt, Les Aspin ja Pat Schroeder.

Ameerika eestlastele hästi tuntud Don Ritter esines Esinduskojas minutilise sõnavõtuga, mida Randperedel võimaldus kuulata külaliste rõdul. Seejärele kohtasid Ritter ja Paul Kanjorski Randperesid Kapitooliumis pildistamiseks. Sealt siirduti vastuvõtule, kus oli kohale saabunud mitmed Esinduskoja liikmed, nende büroode juhtivad ametnikud ja pressi esindajad. Peale paaritunnilist jutuajamist ja nõupidamist, järgnes külaskäik ja tutvunemine „Ameerika Hääle" Eesti osakonna ja United States Information Agency tegevusega. Direktor Karl Laantee saatel siirduti jällegi Kapitooliumi kohtamisele senaator Armstrongiga, kus toimus pildistamine suuremõõtmelise Kaisa posteriga tagapõhjal.

Järgnes kaks vastuvõttu, kus välisministeeriumi esindajatega arutati eelolevat Berni konverentsi (mis kestis 16. aprillist—26. maini s.a.) ja võimalusi Kaisa juhtumi nimeliseks esiletoomiseks.

Enne Washingtonist lahkumist, kohtusid Randpered USA Committee to Free Kaisa Randpere esimehega Henno Parks'iga kes on energiliselt taotlenud USA valitsuse kaudu väikse Kaisa vabastamist. Randpered avaldasid tänu M. A. Rikken'ile, ERKÜ'le ja tema esimehele Juhan Simonsonile paljudele kaasmaalastele ja organisatsioonidele kohapealsetes keskustes. Washingtonist lahkudes siirdusid Randpered kohtamistele Ottawas.

UT/EKN

MONTREALI UUDISEID

Pensionäride klubi külaskäik Granby loomaaeda

Montreali seltskondlik tegevus on suvevaheajal kaunis tagasihoidlik olnud, kulgedes rohkem perekondlikus läbikäimises ja pühapäevastes kirikuteenistustes. Suvekohtade omanikud on juba siirdunud maale. Montreali kohalik suurem seltskondlik koondis, Pensionäride Klubi, on ka n.ö. „suveunes". Viimane koosviibimine oli 9-ndal mail klubi kevadpeoga, mille järel tegevus suveks vaibus.

Tavaliselt on klubi veel igal suvel juulikuu lõpul või augustikuu algul korraldanud ühe suurema väljasõidu Montreali lähedale Pruuli tallu. Ka selle suve väljasõidu kohta oli arutlusi, kas seda jätkata või leida mingi uus moodus. Juhatus esitas viimaseil kokkutulekuil mitu ürituste nimekirja, et kuulda liikmete arvamust. Sellest selgus, et enamus pooldas ühepäevast väljasõitu Granby loomaaeda, kuhu viib liinibuss. Siinjuures pole vaja mingit eelregistreerimist teha, vaid tuleb olla õigel ajal kohal pileti muretsemiseks ja parema isetekoha saamiseks. Sõit kestab ainult tund aega.

Väljasõidupäevaks kuulutati neljapäev, 19. juuni, millisel päeval ka ilmastik oli suurepärane, päikesepaisteline ja paraja soojusega. Oldi kohal juba pool tundi enne ärasõitu ja huvitav oleks märkida, et mees- ja naiskaasasõitjate vahekord oli ka sel korral 1:3 vastu, nagu seda on olnud kogu hooaja jooksul klubi tegevusest osavõtus.

Montrealist väljudes üle jõe lõunasse, jõudsime tasasele põllumaastikule, kust tuleb suur osa Montreali linna aia- ja põllusaadustest. Markantsete punktidena siin maastikus paistavad silma seitse kõrget tumedat mäge, mis on olnud kunagi tuldpurskavad, kuid ammu väljasurnud. Maastik Montrealist Granbyni on ülekülvatud väikeste ja keskmiste taludega. Loomaaed ise asub Granby linna ääreosas. Minu viimasest külastusest sinna on loomaaed tublisti kasvanud, nii hoonetelt kui ka looduslikult, pakkudes külastajaile mõnusa päeva veetmise. Seal võime leida kõiki tähtsamaid loomi, linde ja kahepaikseid. Teedevõrk ja loomade piiratud alad (puurid, aiad) on küllaltki avarad, ainult kiskjate s.t. lihasööjate elamisalad paistsid olevat paljad ja kõledad, ilma igasuguse loodusliku lisandita. „Monorail" raudtee sõidab läbi kogu piirkonna, millega tegime päris meeldiva ringsõidu. Teatud aja järel tundus aga päike küllaltki kuum olevat ja sundis meid varju otsima ja jalgu puhkama. Otsisime üles restorani, et endale tellida toite ja jooke. Istusime lahtisel puudealusel platvormil, kus oli õhku ja avarust.

Pärast kehakinnitust läks teekond edasi loomade ja lindude elutegevuse jälgimisega. Isiklikult ei meeldiks küll looma või linnu olukorras olla, surutuna kitsasse puuri või aeda, minimaalse liikumisvõimalusega, kuid näib et nad on siiski enamvähem selle olukorraga harjunud. Meie külastajate eriliseks huvitavaks vaatekohaks kujunes aja ahvide pesitsemise ala, kes asusid veega ümbritsetud saarekestel. Neljast ahvitüübist: gorilla, orangutang, shimpans ja gibon võitsid suurima tähelepanu gibonid. Nad olid kõige elurõõmsamad, liikuvamad, olles nagu tsirkuse artistid, kelle „turnimisviisi" võis lõpmatuseni jälgida. Ka olid nad ainukesed, kes liikusid kogu aeg kahel jalal. Gorilla oli neist kõige flegmaatsem ja norutaja, kes istus vaikselt ainult oma kohal. Ka laste ja noorte külastajate huvide eest oli loomaaias hästi hoolitsetud; neil oli võimalus tegeleda ka loomadega, eriti kitsedega.

Meie külastuspäev lõppes kell 5 ja siis tõi buss meid tagasi Montreali. Arvan, et kogu meie pensionäride pere jäi rahule oma veedetud päevaga.

H.H.

CARSTENS
Art & Gifts
Taani käsitöö-äri
Saadaval kõik D.M.C. lõngad, samuti käsitöömaterjale Taanist.
Külastage meid! Leiate kõike, mida vajate käsitööks.
2217 Danforth Avenue (ida pool Woodbine Subway'd)
Telefon 690-1897
Avatud: 10—6, esmaspäeviti suletud

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE
HOGAN
Chev Olds Limited
5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9
PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Tel. 291-5054, kodus 423-5716

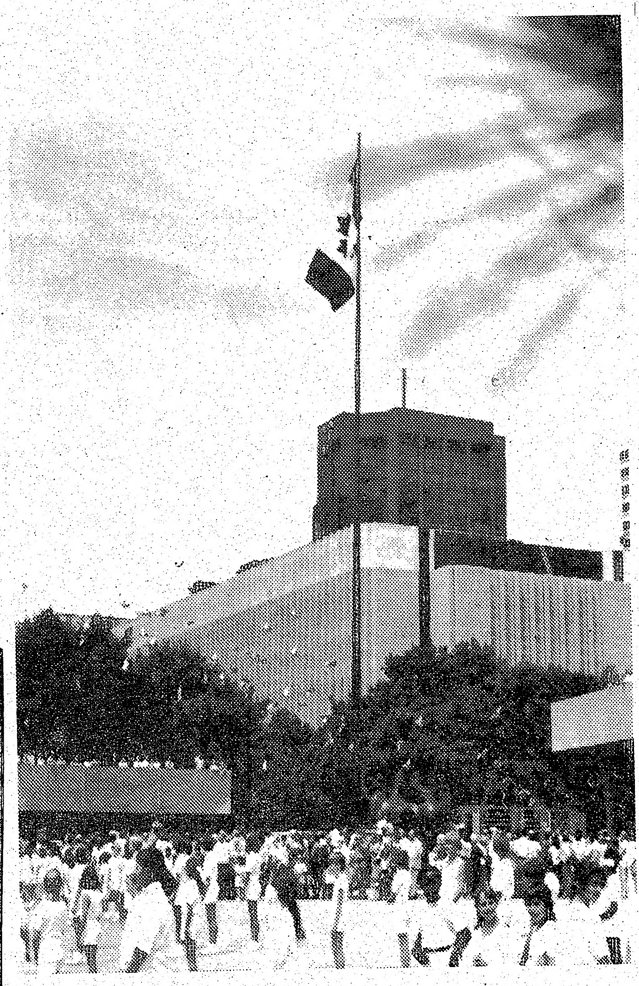

Kalev Estienne võimlejad Toronto raekoja väljakul Kanada Päeval lipu heiskamise ajal. Foto: Vaba Eestlane

MALE

TE Maleklubi tegevusest

Toronto Eesti Maleklubi pidas just enne suvepuhkuste vaheaega kaks suuremat malevõistlust.

Mai kuul külastati esmakordselt Toronto makedoonlaste maleklubi, kus mängiti meeskonna malevõistlus 15 laual ühes voorus ajaga 2 x 60 minutit. Vastuvõtt oli eriti külalislahke, pakuti küpsiseid, kooke ja kohvi, kuid maletama asudes algas äge lahing malelaudadel. Üllatav oli alles hiljuti asutatud vastaklubi tugevus; nad saavutasid 10 võitu ja viigistasid ühe mängu. Kuigi eestlaste meeskond oli tugev, saavutati ainult neli võitu ja üks viik.

Tulemused laudade järjekorras, tugevamad maletajad olid esimestel laudadel, eestlased mängisid valgeste malenditega paarislaudadel.

1) K. Panov 1—J. Triefeldt 0; 2) D. Coklevski 0,5—H. Jürman 0,5; 3) D. Krushevski 1—J. Riga 0; 4) R. Mousoski 0—G. Orgusaar 1; 5) Z. Ristich 1—A. Kõresaar 0; 6) A. Cadamoi 1—E. Talve 0; 7) I. Dimitrov 0—J. Järve 1; 8) P. Yrzovouski 0—V. Pikkand 1; 9) S. Gadiouski 1—T. Trei 0; 10) S. Sideres 1—T. Toomes 0; 11) S. Trifunovski 0—M. Pentre 1; 12) T. Sarios 1—T. Petersoo 0; 13) J. Sukovski 1—O. Naelapea 0; 14) T. Bozinovski 1—U. Limit 0; 15) D. Joyanovic 1—W. Puna 0.

Kuigi tuli seekord vastu võtta kaotus on TEM meeskonna võistlused teiste Toronto maleklubidega enamasti olnud edukad. Ajavahemikus 1982—86 on klubil viis võitu, neli kaotust ja kolm viiki. „En Passant", Kanada maleajakirja juunikuul ilmunud numbris (nr. 79) leidub artikkel „Toronto Estonian—West Hill Match" kohta. Seega on meie maletegevus jälle üle-kanadalise lugejaskonna ees. Arvatavasti on sarnaste maleteadete levitamine võimalik uuel hooajal. Uus on ka J. Riga reiting 1708 ja on loota, et see on alles Jaagu tõusutee algus.

Viimane omavaheline turniir, mis peeti Torontos Eesti Majas toimus viies voorus mänguajaga 2 x 15 min. Osavõtjaid oli 16, nende hulgas esmakordselt E. Raomets ja peale pikemat haigust jälle W. Puna. Üllatuseks oli Lya Alangu võidukäigu jätkumine; ta jagas 1—2 kohta J. Triefeldtiga, kusjuures mõlemad saavutasid 4 punkti. Kohtadel 3—4 olid 3,5 punktiga J. Elken ja T. Toomes. Kolm maletajat jagasid 5—7 kohta 3 punktiga — B. Bockfeldt, J. Järve ja V. Pikkand.

aeg

Eesti laskurite tegevus Rootsis

Malmö Eesti Laskurklubi „Kütt" osales 1985-nda aasta võistlus- ja tegevusperioodil mitmetes laskevõistlustes. Kuna seenioride osavõtt treeningutest jättis soovida, ei olnud aga tulemused eriti silmapaistvad, kuigi individuaalsel poolel oli mõningaid rõõmustavaid tagajärgi, eriti noorte laskurite poolel.

„Küti" sisemisel kuuvõistlustel (kolm võistlust, 5 lasku igast asendist) sv. vintpüssiga laskmises 300 m laskerajal oli edukaim Johnny Kivimets 370 punktiga, järgnesid Enn Kaldjärv 286 ja Paul Kivimets 217 punktiga.

Laskurklubi „Küti" klubimeistrivõistlus sõjaväe vintpüssist laskmises 300 m distantsil oli ühtlasi korrespondent-võistluseks Södertälje Eesti Laskurklubiga. Klubi meistriks tuli juba kuuendat aastat järjest Johnny Kivimets (10 lasku lamades ja põlvelt, 5 lasku püsti), kes saavutas 196 punkti, 2) Enn Kaldjärv 184, 3) Paul Tunda 178, 4) Paul Kivimets 153 ja 5) Rein Kaldjärv 135 punkti.

☆

Traditsioonilise võistluse väikekaliibrilise vintpüssiga laskmises poole rahvusvahelise täismatshi ulatuses lõppes samuti södertäljelaste võiduga 106 punktilises ülekaalus — 2568:2462. Meeskonnad lasksid (3 x 20 lasku) järgmiselt:

Malmö: 1) Johnny Kivimets 518, 2) Johannes Prison 503, Enn Kaldjärv 486, Paul Kivimets 481 ja Mait Kaaman 474 punkti.

Södertälje: 1) Jan Tükshammel 452, 2) Harry Virnalt 523, 3) Ilmar Mardla 514, 4) Ants Tükshammel 496, 5) Eugen Tiits 493 punkti.

Seega võitis Södertälje Eesti Laskurklubi mõlemad korrespondentsvõistlused.

„Küti" laskur Johnny Kivimets võistles rootsi poolel ka Limhamns Skytteföreningi asendivõistlusel (ställningsskytte) ja tuli hõbemedalile 266 punktilise tulemusega.

RISTSÕNA NR. 1297

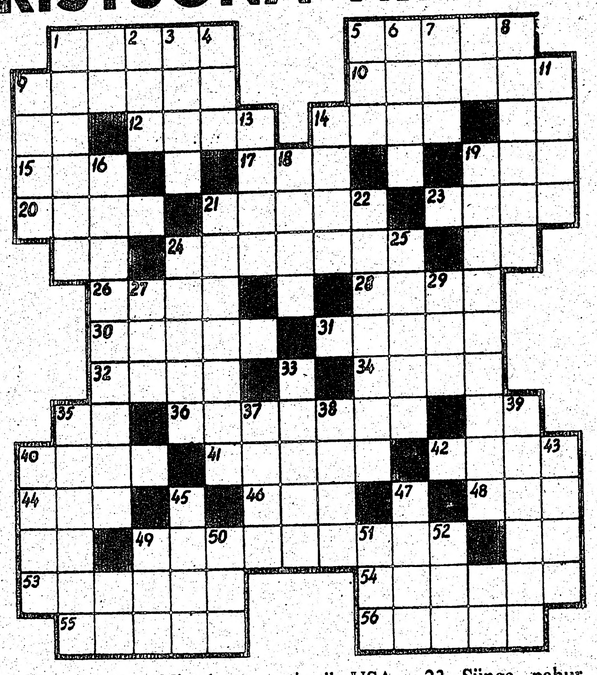

Põikread: 1. Nimekas eesti skulptor, 5. Ungari naisenimi, 9. Hobusõiduk, 10. Olga . . . — O. Lutsu teos, 12. Mehenimi Vanas Testamendis, 14. Tühi, mõttetu jutt, 15. Haava jälg, 17. Kolmikvokaal, 19. Kehaosa, 20. Tõestatav väide, juhtmõte, 21. Eesti kunstnik USA-s, 23. Sünge, pahur, 24. Side, ühendus, 26. Teatud hulk, 28. Jalats, 30. Esimene — saksa keeles, 31. Früügia (Vana-aja riik Väike-Aasias) kuningas 7—8. sajandil e.Kr. 32. Mitme valitseja lisanimi, 34. Endisaegne kaalu mõõtühik, 36. Parim omal alal, 40. Sõjajumal Kreeka mütoloogias, 41. Kaunistas, 42. Muistsete egiptlaste püha härg, 44. Naisenimi, 46. Koha määrsõna, 48. Istuma — inglise keeles, 49. Troopikavetes elav kardetav kala, 53. Mõõteriista astmik, 54. Toiduainete hoiuruum, 55. Vorm sõnast andma, 56. Eesti väljapaistvamaid poetesse.

Püstread: 1. Lind, 2. Kanada juustusort, 3. Munakollane, 4. Kolm — rootsi keeles, 5. Naisenimi, 6. Nõidus, 7. Jõgi Venemaal, 8. Kahe eesti viiulikunstniku nimi, 9. Tünn, 11. Talvine sõiduk, 13. Majanduslik tehing, 14. Sama, mis 14 põikridades, 16. Lill, teise nimega lõosilm, 18. Veehaldjas soome rahvausundis, 19. Meessoost „inimesehakatis", 21. Üht isikut kujutav pilt, 22. Valesti tehes, 24. Summa, mille võrra tulud ületavad kulusid, 25. Inglise valitsejate suguvõsa, 27. Mõistus, 29. Teatud hulk heina, käändes, 33. . . . vastu — Ed. Vilde teos, 35. Riik Euroopas, 37. Himur, 38. Piisk, 39. Viinivorst, 40. Põhi, 43. Kanada ajalehtede nimi, 45. Südametu, kõva, 47. Pärast niitmist uuesti kasvanud hein, 49. Halb — inglise keeles, 51. Suurriik, 52. Ronija loom.

RISTSÕNA NR. 1296 LAHENDUS

Põikread: 1. Kops, 5. Ami, 8. Diem, 12. Klee, 13. Kalmistu, 15. Keep, 16. Ella, 18. Till, 20. Aadel, 22. Morse, 24. Kange, 26. Osut, 27. Mari, 30. Kas, 31. Laava, 32. Pea, 34. Alla, 35. Volt, 36. Kopli, 38. Maret, 39. Kress, 41. Paak, 42. Ees, 43. Inna, 46. Tuur, 49. Meeskond, 51. Unna, 52. Itta, 53. Ana, 54. Sits.

Püstread: 1. Kkk, 2. Ole, 3. Peetrus, 4. Sepist, 5. Akel, 6. Mal, 7. Ill, 9. Isade, 10. Elle, 11. Muul, 14. Maania, 19. Le, 21. Ag, 22. Mokk, 23. Osav, 24. Kaali, 25. Arva, 27. Mall, 28. Hele, 29. Vatt, 31. Lapsik, 32. Porkuni, 35. Vaatus, 36. Keset, 38. Ma, 39. Kemi, 40. Reet, 41. Pada, 44. Noa, 45. Nnn, 47. Unt, 48. Ras.

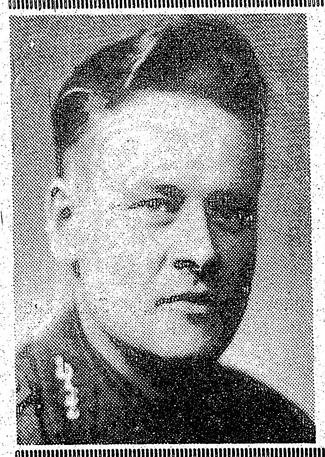

Tulid, olid ja põgenesid

Kui venelased hävitasid Eesti iseseisvuse

1.

1939. aasta hilissuve kaunil õhtupoolikul (vist 18. okt.), toimusid Petseri sõjaväe kasarmute ees asuval õppeväljakul ratsavõistlused. Ratsavõistluste algatajaks oli olnud ja patrooniks veelgi oli 1. patarei ülem major H. Lokk. Peale tema üleviimist Tallinna Õhukaitse Surutükiväegrupi ülemaks, määrati 1. patarei ülemaks kapt. V. Olvet, kes major Lokki traditsiooni edasi harrastas. Võistlustest võtsid osa 1. patareist ltn. Hannula, allohvitserid Pirn, Kiibits, Kivistik ja Rohtmets, 7. jalaväerügemendi I pataljoni ratsakomando ltn. Ots, veebel V. Kana, allohv. Kuningas, peale selle veel Petseri ratsapolitseist A. Tutt, J. Rõõmus, Jaanson ja teised, kelle nime ei mäleta.

Need igaaastased ratsavõistlused olid huvitavad, pingelised ja neid jälgis alati suur rõõmsameelne rahvahulk, kes olid helded aplodeerima.

1939. aasta võistluste korraldajaks oli ltn. V. Hannula ja majandusjuhiks nende ridade kirjutaja.

Eelmistel võistlustel viibis alati ka 2. Diviisi Suurtükiväe vet. arst kapt. Jaak Kukk, kes oli ka võistluste kohtunikuks, kuid 1939. a. puudus ta.

Ilmnes, et võistluste jälgijate hingel lasus midagi, mis neid tõsisteks tegi. Ratsavõistluselt puudusid ka kõrgemad ohvritserid ja politseiametnikud. Nende puudumise põhjuseks oli murepilvede tekkimine Euroopa kohale, kus natsistlik Saksamaa vallutas välkrünnakutega naaberriigid üksteise järele. Sel korral ei teatud veel, mis tulevik võiks Eestile tuua, kuid kardeti halba.

Selles tulises õhkkonnas tegi olukorra veel tulisemaks 19. sept. Poola allveelaeva „Orzeli" põgenemine Tallinna sõjasadamast, min. Selteri vastastikusele abistamispaktile alla kirjutama sundimine jne.

Kui ratsavõistlused olid oma haripunktil tuli patarei ülema kapt. Olvet'i juurde väga tõsise ilmega poliitilise politsei komissar August Kapsta. Rääkis temaga vähe aega ja hakkas siis kohe tagasi minema. Tundsin A. Kapstat juba poisikesepõlvest alates, meie vanemad olid perekonnasõbrad. Kapsta teenis sel korral siseministeeriumis. Kõndisin talle järele ja küsisin, et mis on juhtunud, et sa nii tõsise näoga patareiülemale midagi rääkisid? Ta vastas: „Johannes, asi on rohkem kui tõsine, sest vene väed on otse piiri ääres Eestisse sissemarsiks valmis."

Harilikult korraldati peale võistluste lõppu koosviibimine, nii ohvitseride kui allohvitseride kasiinodes, kus liiguti ühest teise ja pidutseti. Seekord koguneti korraks kasiinodesse, kuid lahkuti peatselt. Politsei võistlejad viibisid ainult hetkeks ja lahkusid oma töökohtadele.

Kuna sõjaväele mingisugust korraldust ei tehtud, ega ei kästud valmis olla, siis ei olnud meil kiiret peo lõpetamiseks. (Vahemärkusena: sõjaväele anti valmisoleku käsk kunagi varem, jagati välja sõjavarustust, esmaabipakikesed, gaasimaskid jne. Võrust tuli kohale õhutõrje patarei ja leitnant Ots sõitis välja oma ratsakomandoga Laura suunas, kuid tuli peagi tagasi. Anti käsk väljajagatud varustuse tagasi andmiseks, mis meid kõiki vihastas. Ka leitnant Ots kirus, et ei hakata vankadele vastu).

Kuna kasiino sulgemiseks oli korraldus, siis ei jäänud muud üle kui napsud ja suupisted kaasa võtta ning kuhugi pidu jätkama minna.

Petseri linna ja raudtee-jaama vahel asuval mäel oli Petseri Spordi Seltsi „Kalevi" suverestoran; sinna me oma sammud seadsime. Kui restoran suleti kell 1 öösel, siis läksime mäeservale oma „koosviibimist" jätkama. Meid oli sääl vist kümne ringis.

Parajasti hakkas valgenema, kui kuulsime Pihkva tänava poolt tanki roomikute müra, mis lõpetas meie koosviibimise ja isegi kainestas neid, kes olid veidi „ülenormi" klaasi tõstnud.

Elasin Tartu tänaval; samas majas oli meil fotoateljee. Kui koju jõudsin, siis oli osa tanke majast möödunud, neist üks osa liikus Tartu tänavat mööda edasi, kuna teine osa pöördus Kivi tänavale. See oli järks pööre, mis pärast tankiroomikute lindid lõhkusid põlukividega sillutatud tänava, jättes järele sügavad augud.

Sel hommikul läksin tööle erarõivastuses (golfi ülikond, mis pakkus vankadele huvi vaatamiseks) ja tulin peale garnisoni tallikorrapidajatelt esitatud haigete hobuste raamatu saamist ja sinna sisse kantud haigetele hobustele abi andmist koju.

Koju ma siiski ei läinud, vaid kõndisin sellest mööda kaubahoovi poole. Seal nägin ka paari vene eite, kes ulatasid punaarmeelastele lillekimbu ja võtsid neid vastu kui oma inimesi. Punaarmeelastega vesteldes oli vene naiste peamiseks pärimiseks: „Kas Venemaal ikka veel kirikuid on ja kas rahvas käib kirikus?" Harilik vastus oli „Kirikuid on, kuid kirikus käijaid on vähe, noored ei taha kirikus käia."

Kui tankid olid kadunud, siis paistis, et elu läheb edasi endist rada. Aga kahjuks ei läinud. Venelastest Petserimaa ajateenijad olid mõnikord ülbed, käisid salaja linnas ja kaebasid veebel Valdre peale, et see olevat väga ülekohtune ja ei sallivat neid kui venelasi.

Mind kuulati üle ja küsiti, kas kaebus vastab tõele? Vastasin et mina ei tea, mis need kaebajad ülekohtu all mõtlevad? Veebel Valdre ei nõua kelleltki rohkem kui on sisemäärustikus fikseeritud. Kuna juurdluse toimetaja oli sel korral veel Eesti Vabariigi kaadriohvitser, siis oli juurdlus õiglaselt koostatud ja Valdre jäi süütuks. Kaebajad jäid aga nüüd minu vihameesteks, mille pärast pidin oma sõnade ja tegudega väga ettevaatlik olema. Mitte küll nii väga seekord, kuid tuli ette näha milleks asi kujuneb, ei võinud kedagi usaldada.

1. patarei ohvitseride ja allohvitseride vaheline koostöö oli hea ja usaldatav ning ühtekuuluvuse tunne tugev, kuid naabreid, s.o. 7. jalaväe rügemendi I pataljonis ei tundnud kõiki nii hästi ega teadnud nende „värvust", aga suurem osa olid sõbrad, mitmed neist jahisõbrad, keda võis alati usaldada.

Juba enne venelaste tulekut, siis kui juba jutud olid alles liikvel, hõõrus üks allohvitser käsi ja ütles: „Las tulevad, saab uut elu!" Ei tea, kas ta tegi nalja või mõtles tõsiselt sellele uuele elule. Mina tegin nagu oleksin sülitanud pihku ja silitasin selle allohvitseri paljast pealage nagu oleksin oma sülje tema peale laiali hõõrunud.

(Järgneb)

Ki

Hästiõnnestunud

Läti suurpidustused To

Juuli esimesel nädalal maaber-rahvast lätlastest. Lä muusika, laulu ja rahvatants das.

Ühendatud kooris laulis ligi 800 lauljat. Nagu eestlaste viimastel laulupidudel, nõnda ka siin — kõik kooritüübid laulsid kaasa kõikjal, kus võimalik: naiskoorid ka segakoorilaule, meeskoorid samuti ning segakoori naisrühmad naiskoori- ja meesrühmad meeskoori repertuaari.

Parema kuuldavuse saavutamiseks ja kontaktiks publikuga oli laulupeo toimkond palganud erilise häälekõvendus-süsteemidega tegeleva ettevõtte. Kogu koor oli mikrofonidega tihedalt kaetud. Alla keskpärase akustikaga Maple Leaf täitus — pisut küll mikrofonilõhnaline — aga kindlalt ja diktsiooni selgelt üle terve hiigel-halli. Iseg piaanos. Kontakt publikuga eesku julik.

Korraldajad olid selle kontak saavutamiseks rakendanud 650 dollarit. Koori võimekus pääse hästi mõjule.

Mikrofonide läheduse tõttu oli mu dugi karta, et võimalikud „laulu peolikud" viperused nüüd ka sed suuremalt välja paistavad. Kiitus *pälvib kooride ettevalmistus* k siin: see „peo peal" või „suure dusklaasi" all laulmine aina tões tas, kui hästi koorid olid oma kava ga tuttavad.

Laulupeo kontserdi avas Taliva dis Keninsi „Pidulik Fanfaar". Avasõna ütles pidustuste esimee Zanis Smits ja tervitusi tõi Lä Keskesinduse Kanadas preside Talivaldis Kronbergs.

Kanada tervitused tõi MPP To Ruprecht, kes oma hoogsas sõn võtus julgustas kõiki pidulisi: „K Jumal on pannud teile veel erili vastutuse — võidelda läti kultuu säilimise eest — siis soovime me teile selleks kõike jõudu ja kord minekut."

Laulupeo kontserdiks olid lät sed kujundanud suure sümfoon orkestri — peamiselt Toron Symphony liikmetest. Orkes kulu — meie vastava küsimu peale — olevat ulatunud üle 90 nde dollari.

Meeldiv oli näha, et tõsistel m mentidel, Kanada ja Läti hümni laulmisel — kõik, kes vähegi or pilli püsti seistes mängida saava seda ka tegid.

Laulupeo kontsert sisaldas laulu. Kolm kantaati lauldi sü foonia-orkestri saatel.

Kava andis huvitava läbilõ läti heliloomingust kuni tänapäe ni. Silma puutus ulatuslik läti r valaulu temaatika: 10 laulu. M kimisväärne on vahest ka fakt, kõik kolm nooremat heliloojat, on sündinud juba väljaspool o kodumaad: Ruta Broze — Austr liast, Imants Mezaraups — Ühe riikidest ja Dace Stauvere-Aspe ne, olid oma muusika temaatilis materjaliks kasutanud läti rah viise.

Läti koorilaulu klassikuid oli vas mitu: alates läti koorimu ka isa Emils Darzins'iga jatkates Andreis Jurjans'iga.

Viimane oli domineerivaid rahvamuusika uurijaid ja säil

ajumal Kreeka mütoloogias, 41. nistas, 42. Muistsete egiptlaste a härg, 44. Naisenimi, 46. Komäärsõna, 48. Istuma — inglise es, 49. Troopikavetes elav karav kala, 53. Mõõteriista astmik, Toiduainete hoiuruum, 55. m sõnast andma, 56. Eesti väistvamaid poetesse.

üstread: 1. Lind, 2. Kanada stusort, 3. Munakollane, 4. m — rootsi keeles, 5. Naseni- 6. Nõidus, 7. Jõgi Venemaal, Kahe eesti viiulikunstniku nimi, Tünn, 11. Talvine sõiduk, 13. anduslik tehing, 14. Sama, mis põikridades, 16. Lill, teise ni- a lõosilm, 18. Veehaldjas soo- rahvausundis, 19. Meessoost mesehakatis", 21. Uht isikut tav pilt, 22. Valesti tehes, 24. ma, mille võrra tulud ületavad sid, 25. Inglise valitsejate sõsa, 27. Mõistus, 29. Teatud heina, käändes, 33. . . . vastu Ed. Vilde teos, 35. Riik Euroo- 37. Himur, 38. Piisk, 39. Viirst, 40. Põhi, 43. Kanada ajaede nimi, 45. Südametu, kõva, Pärast nüütmist uuesti kasvanud . 49. Halb — inglise keeles, Suurriik, 52. Ronija loom.

TSÕNA NR. 1296
HENDUS

õikread: 1. Kops, 5. Ami, 8. m, 12. Klee, 13. Kalmistu, 15. p, 16. Ella, 18. Till, 20. Aa- 22. Morse, 24. Kange, 26. t, 27. Mari, 30. Kas, 31. Laa- 2. Pea, 34. Alla, 35. Volt, 36. ui, 38. Maret, 39. Kress, 41. k, 42. Ees, 43. Inna, 46. Tuur, Meeskond, 51. Unna, 52. Itta, Ana, 54. Sits.

istread: 1. Kkk,2. Ole, 3. rus, 4. Sepist, 5. Akel, 6. Mal, l, 9. Isade, 10. Elle, 11. Muul, Maania, 19. Le, 21. Ag, 22. kk, 23. Osav, 24. Kaali, 25. Ar- 27. Mall, 28. Hele, 29. Vatt, Lapsik, 32. Porkuni, 35. Vaa- 36. Keset, 38. Ma, 39. Kemi, Reet, 41. Pada, 44. Noa, 45. , 47. Unt, 48. Ras.

e, noored ei taha kirikus käia." ui tankid olid kadunud, siis tis, et elu läheb edasi endist ra- Aga kahjuks ei läinud. Venest Petserimaa ajateenijad olid ikord ülbed, käisid salaja lin- ja kaebasid veebel Valdre pea- t see olevat väga ülekohtune ja allivat neid kui venelasi. Mind kuulati üle ja küsiti, kas bus vastab tõele? Vastasin et a ei tea, mis need kaebajad ohtu all mõtlevad? Veebel dre ei nõua kelleltki rohkem on sisemäärustikus fikseeritud. na juurdluse toimetaja oli sel ral veel Eesti Vabariigi kaadritser, siis oli juurdlus õiglaselt statud ja Valdre jäi süütuks. ebajad jäid aga nüüd minu vineesteks, mille pärast pidin oma ade ja tegudega väga ettevaatolema. Mitte küll nii väga see- d, kuid tuli ette näha milleks kujuneb, ei võinud kedagi usala.

patarei ohvitseride ja allohvitde vaheline koostöö oli hea ja ldatav ning ühtekuuluvuse tunrugev, kuid naabreid, s.o. 7. jaäe rügemendi I pataljonis ei dnud kõiki nii hästi ega teadd nende „värvust", aga suurem olid sõbrad, mitmed neist jahirad, keda võis alati usaldada. juba enne venelaste tulekut, siis juba jutud olid alles liikvel, brus üks allohvitser käsi ja üt- „Las tulevad, saab uut elu!" tea, kas ta tegi nalja või mõtles iselt sellele uuele elule. Mina in nagu oleksin sülitanud pihku silitasin selle allohvitseri paljast lage nagu oleksin oma sülje na peale laiali hõõrunud.

(Järgneb)

kirjandus • kunst • muusika

Hästiõnnestunud laulupidu

Läti suurpidustused Torontos

Juuli esimesel nädalal kihas nii Roy Thompson Hall kui Maple Leaf Garden meie naaber-rahvast lätlastest. Lätlased pidasid siin oma järjekordseid kultuuripidustusi muusika, laulu ja rahvatantsuga. Maple Leaf Gardenis toimus 8. läti laulupidu Kanadas.

Ühendatud kooris laulis ligi 800 lauljat. Nagu eestlaste viimastel laulupidudel, nõnda ka siin — kõik kooritüübid laulsid kaasa kõikjal, kus võimalik: naiskoorid ka segakoorilaule, meeskoorid samuti ning segakoori naisrühmad naiskoori- ja meesrühmad meeskoori repertuaari.

Parema kuuldavuse saavutamiseks ja kontaktiks publikuga oli laulupeo toimkond palganud erilise häälekõvendus-süsteemidega tegeleva ettevõtte. Kogu koor oli mikrofonidega tihedalt kaetud. Alla keskpärase akustikaga Maple Leaf täitus — pisut küll mikrofonilõhnalise — aga kindlalt ja diktsiooniselgelt üle terve hiigel-halli. Isegi piaanos. Kontakt publikuga eeskujulik.

Korraldajad olid selle kontakti saavutamiseks rakendanud 6500 dollarit. Koori võimekus pääses hästi mõjule.

Mikrofonide läheduse tõttu oli muidugi karta, et võimalikud „laulupeolikud" viperused nüüd ka seda suuremalt välja paistavad. Kiitust pälvib kooride ettevalmistus ka siin: see „peo peal" või „suurendusklaasi" all laulmine aina tõestas, kui hästi koorid olid oma kavaga tuttavad.

Laulupeo kontserdi avas Talivaldis Keninsi „Pidulik Fanfaar". Avasõna ütles pidustuste esimees Zanis Smits ja tervitusi tõi Läti Keskesinduse Kanadas president Talivaldis Kronbergs.

Kanada tervitused tõi MPP Tony Ruprecht, kes oma hoogsas sõnavõtus julgustas kõiki pidulisi: „Kui Jumal on pannud teile veel erilise vastutuse — võidelda läti kultuuri säilimise eest — siis soovime meie teile selleks kõike jõudu ja kordaminekut."

Laulupeo kontserdiks olid lätlased kujundanud suure sümfoonia-orkestri — peamiselt Toronto Symphony liikmetest. Orkestri kulu — mele vastava küsimuse peale — olevat ulatunud üle 9000-nde dollari.

Meeldiv oli näha, et tõsistel momentidel, Kanada ja Läti hümnide laulmisel — kõik, kes vähegi oma pilli püsti seistes mängida saavad, seda ka tegid.

Laulupeo kontsert sisaldas 21 laulu. Kolm kantaati lauldi sümfoonia-orkestri saatel.

Kava andis huvitava läbilõike läti heliloomingust kuni tänapäevani. Silma puutus ulatuslik läti rahvalaulu temaatika: 10 laulu. Märkimisväärne on vahest ka fakt, et kõik kolm nooremat heliloojat, kes on sündinud juba väljaspool oma kodumaad: Ruta Broze — Austraaliast, Imants Mezaraups — Ühendriikidest ja Dace Stauvere-Asperane, olid oma muusika temaatiliseks materjaliks kasutanud läti rahvaviise.

Läti koorilaulu klassikuid oli kavas mitu: alates läti koorimuusika isa Emils Darzins'iga ning jatkates Andreis Jurjans'iga.

Viimane oli domineerivaid Läti rahvamuusika uurijaid ja säilitajaid, kellele hiljem sekundeerisid Emils Melngailis ning Jakobs Graubins. Viimase teekond — paindumatu isamaalasena — lõppes 1961. a. Siberis.

Eelmainitute kõrval esitas möödunud läti laulupidu laule läti heliloojatelt, kes kõik elavad väljaspool raudset rimpa: Jazeps Vitols — Saksamaa, Valdemars Ozolins ja Bruna Skulte — USA, Helmers Pavasars — Inglismaa ning Janis Norvilis, Janis Kalnins, Arvid Purvs, Olmants Sakss, Janis Cirulis ja Dace Satuvere-Asperane — Kanada. Viimane töötab nüüd ka USA's.

Läti koorimusika juures on eestlase kõrvale muidugi palju kodust, olgu see viisi veeremise või harmoonilise kuue osas.

See kodusus on eriliselt silmapaistev nende läti heliloojate juures, kes — nagu meie Saared, Lüdigid, Aavikud ja Kappid — õppisid Peterburi konservatooriumis. Oleks loomulik nimetada — et Jazeps Vitols oli neid, kes Rimski-Korsakovi järel kutsuti Peterburi konservatooriumi kompositsiooni õppejõuks.

Kui hakata otsima koorikõlalisi erinevusi läti ja eesti maitse vahel, siis saab ütelda, et teatud soomelik kõlа, mis eriti iseseisvuse ajal tõusis meie koorihelisse — on lätis kontseptilt erinev. Seetõttu eesti kõrvale muidugi omaette uudne ja värske.

Eksperimentaalset ja pingutatult novaatorlikku möödunud läti laulupeo kavas ei leidnud. Valitud laulud olid lahedasti lauldavad, hea kõlaga ning laulupeolikult / suurkoorilikult vaadatuna tüsedad kompositsioonid.

Jutuajamisel selgub, et lätlased püüavad ergutada kõikide heliloojate juures loomingulist huvi ning saavutuste tipud jõuavad siis ka laulupidude kavva.

Muusikaliselt värskena ja kindlakäelisena esinesid kõik üldjuhid. Arvids Purvs, soliidne ja ökonoomne, nagu ta eestlastele hästi on tuntud Vana Andrese kiriku koori juhina juba aastaid. Tema käes olid Laulupeo sümfoonilised, orkestri poolt saadetavad kantaadid — loomulikult.

Pillava energiaga juhatas noor torontolane Vizma Maksina. Kui tema juhatamise välimus ja juhatatav muusika lõpuks hakkavad kokku minema, siis tuleb temast kindlasti võimekas koorijuht.

Austraaliast oli üldjuhi puldile kutsutud Melbourneis, Austraalias elav ja kohaliku läti muusika keskne jõud Viktors Bendrups. Tema kujunenud asjalikkus ja juhatamise tõlgenduslik läbipaistvus tõi laulupeolistele kindlasti toredat muusikalist elamust.

Läti koorijuhatamise tulevik kahtlematult on noore, 22 aastase Ernests Brusubardis III-nda käes.

Ernests Brusubardis on juba kolmanda generatsiooni koorijuht, tema vanaisa Riias ning isa Milwaukees USA's. Noor Brusubardis ongi nüüd oma isa kohustused kohapeal juba üle võtnud.

Meeldivalt dekoreeritud läti rahvakunsti-aineliste pannoodega hiigel-lava raamistas kogu õnnestunud Läti suure lauluürituse.

Läti koori-maailmas on veel eriline rändauhind, mis ühelt laulupeolt teisele antakse vastava komisjoni poolt kõige aktiivsemaks tunnistatud läti koorile. Möödunud Laulupeoni oli see rändauhind Torontos, Arvids Purvsi juhatatud Vana Andrese koori käes. Nüüd rändas ta New Yorki. Tunnustuse andmise elementideks on koori kontsertide arv, uute helitööde kavastamine, repertuaaris leiduvate laulude arv ning võimalikud kontsertreisid.

Rõõm ühest sisukast, muusikaliselt õnnestunud koori-laulu-päevast. Oli head laulu, head helikunsti ja sooja, sooja 14 tuhandeni ulatuvat publikut.

MARIE NEUMANN'i
MÄLESTUSED — teine trükk
„SIBERI TEELT PÄÄSENUD"
Hind $10.— pluss saatekulu $2.—
Müügil „VABA EESTLASE" talituses

Hamburgis toimunud P.E.N. klubide kongressist osavõtjaid. Pildil vasakult Kersti Puhvel, inglise kirjanik Anthony Babington ja Karin Karlstedt-Saarsen.

P.E.N. kongress Hamburgis

Eesti esindaja juhtis tähelepanu Nikaraagua olukorrale

Rahvusvahelise P.E.N.-i 49-s kongress leidis aset 22.—26. juunil Hamburgis. Ehkki eelmine kongress peeti New Yorgis vähem kui pool aastat varem, oli osavõtt elav. Esindatud oli isegi enam osakondi kui kunagi varem. Eesti P.E.N. osakonda esindasid delegaatidena luletaja-ajakirjanik Karin Karlstedt-Saarsen Stokholmist ja abiesimees prof. Martin Puhvel Montrealist. Kohal viibisid ka sekretär-laekur Ilmar Külvet Washingtonist ja liige Erik Thomson Saksamaalt.

Kongressi üldteemaks oli „tänapäeva ajalugu tänapäeva kirjanduse peegelduses." Pidulikul avamisel esines tervituskõnega Saksa Liiduvabariigi president dr. Richard von Weizsäcker, kes analüseeris kirjanduse ja poliitika maailmade vahekordi, avaldades arvamist, et teatav pinge nende suhetes võib olla konstruktiivselt tasakaalustav, kui mõlemad pooled ükseist tolereerivad ja vabalt mõtteid vahetavad. Pikemas sõnavõtus arutles kirjanike rolle ja probleeme tänapäeva maailmas saksa kirjanik Günter Grass.

Järgnevate päevade üldteema ümber keerlevad ettekanded ja mõtetevahetused olid mitmepalgelised ja huvitavad. Vaadeldi, vahel kibestunult, meie aastasaja traagilist, sageli kirjandust lämmatavat minevikku ja arutleti tänapäeva küsimusi.

Kongressi aset leidmine lõhestatud maal viskas erilise varju meeleolu üle, otsekui sümboliseerides ja rõhutades Euroopa ja maailma jagunemist antagonistlikesse leeridesse

ja tuletades pidevalt meelde Teise maailmasõja ängistavaid sündmusi ja nende tagajärgi. Esineski äge sõnavahetus Lääne- ja Ida-Saksa kirjanike vahel.

Delegaatide koosolekute kohta võib mainida, et eriti palju aega pühendati vangistatud kirjanike olukorra selgitamisele ja nende abistamise võimaluste arutlusele. Nagu võib arvata, on P.E.N.-i poolt nende kohta koostatud nimekirjas rohkem nimesid N. Liidust kui ühestki teisest riigist. Sinna kuulub ka Mart Niklus (ehkki nimetatud ‚Estonia' all), kes on ‚adopteeritud' erilise tähelepanu objektiks inglise P.E.N. osakonna poolt.

Üheks kontroversiaalseks küsimuseks kujunes nikaraagua kirjanike sooviavaldus P.E.N.-i vastu võtmiseks osakonnana. Kuna selgus, et nende hulgas on valitsusele lähedal seisvaid isikuid,

juhtis eesti esindus tähelepanu tõsiasjale, et Nikaraaguas on rakendatud range pressi tsensuur ja vaba ajakirjanduse keelustamine.

Eesti osakonna seisukoht leidis tugevat toetust, eriti norra osakonna poolt ja lõpuks otsustati teha vastuvõtu tingimuseks deklaratsioon, et kandideeruv grupp mõistab hukka sellise vaba sõna kitsendamise.

Kongress oli üldiselt hästi organiseeritud võõrustava saksa P.E.N. osakonna poolt. Muuhulgas toimus mitmeid kirjanduse ettekande sessioone, kus esines teiste hulgas oma loominguga luuletaja Karin Karlstedt-Saarsen. Meeleolukate ja elavate seltskondlike vastuvõttude finaaliks oli viimase õhtu laevasõit Elbe jõel. Saksa ajakirjanduses ja televisioonis pühendati kongressile elavat tähelepanu.

Elmar Vrager 70

Hiiumaa poeet Elmar Vrager sai 31. mail 70-aastaseks. Ta on ühtlasi usinaks Hiiumaa ajaloo kogujaks, kelle sulest ilmus 1971. a. teos „Hiiumaa ja hiidlased", samuti on temalt ilmunud rohkeid artikleid kodusaarest, viimasel ajal on ta uurinud eesti kirikute ajalugusid.

Kodusaarel on ta töötanud mitmel alal, olnud ajakirjanikuks, Kärdla linnakantselei ametnikuks, siis haigla ja kalevivabriku kontoritööliseks, ning Puskis ja Leevre algkoolis Kullamaal kooliõpetajaks.

Rootsi põgenenuna oli ta põgenikulaagris õpetajaks, pärast on töötanud mitmes ettevõttes, kuni jäi peatuma Eskilstunasse, kus ta viimasel ajal töötas Eskilstuna Kunstimuuseumis.

Luuletajana sai ta tuntuks juba kodumaal, kui ilmus tema esikogu „Valged rannad" (1938), kus ta kasutas hiiu murret. Samas murdekeeles bli kirjutatud ka ta teine luuletuskogu „Tõusvad rannad" (1956). Selle murde tundjana on ta koostanud „Hiidlaste sõnavara", mis on talletatud Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudi arhiivis.

Veel praegugi on ta laekas palju huvitavat materjali, mis ootab avaldamist. Juba tema Hiiumaa koguteosest tuli mahukuse tõttu palju välja jätta. See materjal pole oma väärtust kaotanud ja autor kogub ning kogub ikka juurde lootuses kodusaart veelgi enam tutvustada.

KLA/HA

24. juunil 1986 oli korraldatud vastuvõtt Kanada riigisekretäri B. Bouchard, P.C., M.-P. ja kohtunikkude poolt, Kanada Kodakondsuse kohtu toetajatele organisatsioonidele. Riigisekretäri B. Bouchard'i esindas Ottawast Otto Jelinek, mitmekultuuri- ja spordiminister, ligi 10 kohtunikku oli kohal ja üle 100 organisatsiooni esindajat. Eesti Kunstnike Koondist Torontost (E.K.K.T.) esindasid M. Järve, K. Käärid, E. Niglas, E. Relvik, S. Soovere. E.K.K.T.'ile anti pidulikult üle kohtusaalis tänudiplom minister O. Jelineki ja kohtunik Steven Walteri poolt, teadustajaks oli S. De Stefanis. Kohtunik M. Silva nimetas, et nad heameelega värbavad uusi abiandjaid organisatsioone, kes uusi kanada kodanikke vastu võtavad. Hästikorraldatud vastuvõtul oli E.K.-K.T. ainukene eesti organisatsioon, kes oli kutsutud, kuid kindlasti tulevikus on neid rohkem. Järgnes meeldiv vastuvõtt veini, kohvi ja rikkalikkude suupistetega ning üksteisega tutvunemisega.

Ülemisel pildil Mai Järve vestlemas minister Otto Jelinekiga ja kohtunik Martin Silvaga. Alumisel fotol on E.K.K.T. liikmeid vastuvõtul. Vasakult S. Soovere, E. Relvik, K. Käärid ja E. Niglas. Foto: M. Järve

Arnold Altosaar 75

Kui Arnold ehk sõpradele lihtsalt Ats 1. juulil 1911. a. esimest korda päevavalgust nägi, ei osanud küll keegi ette näha, et ta kord oma elupäevi teiselpool maakera mööda saadab ja isegi Kanada riigiga ühiselt sünnipäevi piihitseb.

Sündinud Tartumaal ja meheks sirgunud Tallinnas on juubilar mõlemast kohast saanud kaasa omadused, mis ta edaspidises elus tugevasti avalduvad. Nii jutustab ta ise, et juba noorena oli seltskondlikult tegev, algul spordis, siis juba rahvamaja juhtimas. Sõja-aastad vajutasid oma pitseri kõigele ja sundisid kodumaalt lahkuma koos noore naise Ella ja nende pisipoja Tõnuga.

Rootsis varju leidnud jätkas samas vaimus. Treialina leidis varsti tööd ja murdis leivamured. Oli jälle võimalik seltskonnatööle mõelda. Ta asutas eesti skautüksuse Malmö linnas, mis tookord oli ülimalt vajalik eesti noorte kooshoidmiseks.

Kanadasse jõudis Ats oma perega 1949 a. kevadel. Jälle oli õnne ja sai kohe kanda kinnitada sugulase puuviljafarmis St. Catharinesi lähedal. 1951 a. oli võimalus osa farmimaad ära osta ja siitpeale on Ats õunte, pirnide j.t. puuviljade kasvataja. Oma ettevõtlikkuse juures sai ta ka tööd kohalikus autovabrikus. Kohe asus maja ehitama, et oma kasvavale perele kodu rajada. Energiat jäi ülegi. 1956 a. kutsuti Ats jälle skautlusesse. St. Catharinesis asutati eesti skautide salk, millest hiljem kasvas välja „Lehho" lipkond, kus juhiks Arnold Altosaar — ligi 20 aastat.

Nüüd oli tal kolm täisajaga ametit. Puuviljaaed kasvas jõudsasti ja nõudis palju hoolt. Pärast päevatööd vabrikus tõttas Ats appi oma abikaasale farmis. Armastusega tehtud töö kannab ilusat vilja. Nende aias viibida on nagu kaunis pargis jalutada. Täpne ja korras nagu ta treiali ametki, kus keegi teine ei tohtinud ta treipinki kasutada, et midagi segamini ei läheks. Kui Ats pensionile läks, kingiti talle mälestuseks minikoopia tema treipingist. Noortega töötamine nõuab samuti palju hoolt. Sellest ajastust tunneme Atsi kui eriti abivalmis, rahvuslikult mõtlevat kohusetruud skaudivenda. Kerge oli temaga nõu pidada, plaane teha ja noortega mängida. Tema teenete eest eesti skautluses vääristati teda skautmasteri tiitliga ja hiljem Põhjatäht III annetamisega.

Peale meeldiva iseloomu ja lauluande on Atsile antud veel tugev annus kunstimeelt. Seda jagab ta ohtrasti E. Seltsi pidude, aktuste ja muude ürituste kunstipärasteks kaunistamisteks. Tal jätkus aega ka Eesti Seltsi korduvalt juhtida ja kõike sellega seoses läbi viia. Ka praegu on veel E. Seltsi abiesimees ning jagab oma abi kõikjale, kus vaja.

Sellist kaaseestlast, skaudivenda ja sõpra tahame ta juubeli puhul eriti meelde tuletada, tänada ja õnnitleda.

Jätkugu Sul, Ats, veel kauaks tervist ja rõõmsat meelt!

Ella ja Saima

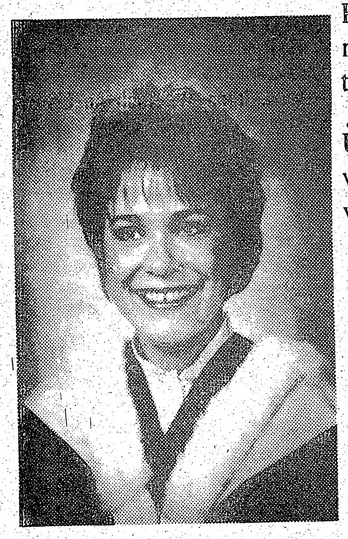

ANNA KADRI ROMAN

lõpetas kevadel 1985. a. University of Toronto nelja-aastase kursuse, saavutades Bachelor of Landscape Architecture kraadi. Varem lõpetanud Universtiy of Guelph, 1979. a., saavutades Honours Bachelor of Science kraadi, biokeemia alal.

1985. a. avas oma praktika välisarhitektuuri alal, Unionville'is, Ontarios.

Sündinud 1956. a. Torontos. Akadeemiliselt kuulub korp! Amicitia'sse.

Vanad võlad tühistati

LONDON (Reuter-AP) — Inglismaa nõustus tühistama tsaristliku Venemaa võlad, mõned neist 60 aastat vanad ja vastusammuna tühistas N. Liit oma rahalised nõudmised Inglismaa vastu ühenduses 1918—21. aasta kodusõjaga. Vastavale kokkuleppele kirjutasid olla Inglismaa välisminister Sir Geoffrey Howe ja N. Liidu välisminister Eduard Shevardnadze. Lääne diplomaadid väidavad, et see samm on kooskõlas Gorbatshovi uue välispoliitilise liiniga.

67 inimest hukkus Indias

BOMBAY (AP) — Vähemalt 67 inimest sai surma, kui üks tekstiilivabrik varises kokku monsuunvihmade tõttu Indias. Eluga pääsenud töölised ütlesid, et hoones oli selle kokkuvarisemise momendil vähemalt 100 teenistujat. Vabrik asub umbes 65 kilomeetrit Bombayst lõunas — 25 töölist said kergemaid vigastusi. Seni on päästemeeskondadel õnnestunud leida kolme hukkunu laibad. ... ...

Mudalibisemised Kolumbias

BOGOTA (Reuter) — 30 inimest hukkus suure mudalibisemise tõttu, mis uhtus ära suure lõigu lõuna Kolumbia läbivast maanteest. Päästemeeskondade arvates võib hukkunute arv tõusta veel 15 inimese võrra. Päästeaktsioone takistavad uued libisemised õnnetuskoha läheduses.

Kanadal hea turismiaasta

OTTAWA — Sellest aastast võib kujuneda rekordiline turismiaasta Kanadale. Aasta esimesel neljal kuul külastas Kanadat 1.9 miljonit ameeriklast ja 291.326 inimest teistest maadest, ütles Kanada Statistikaamet. See arv on suurim viimase kümne aasta jooksul, olles 9,9 protsendi võrra kõrgem möödunud aasta sama ajavahemiku turistide arvust.

TÄHELEPANU!

Parkway Baker'i tooteid on nüüd saadaval ka BROADVIEW DELICATESSEN'i äris, 141 Danforth Ave.

Parkway Bakery
127 Manville Rd. Unit 14
Scarborough — Tel. 751-0066

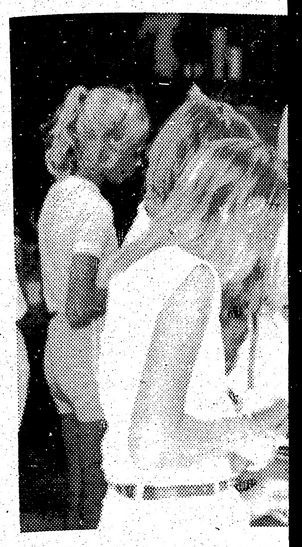

Jõekääru Lastesuvekodu
hatusel nahatööde tegem
huviliste keskel.

Rootsis asuv

Eesti pedagoogid

Eesti Õpetajate K
vaülikooli ruumides teis
nenud järjekordsele su

Olulisematest küsimustest
kõne all õpetajate rahvusvah
kontaktid, Keskühingu liikme
ja edaspidine tegevus. Ke
kõrgemate koolide õpetajat
maailmse liidu FIPESO kong
Cambridge'is möödunud aast
lis esindasid eesti õpetajai
Saluveer ja Johan ning Ingri
gerson. Ingrid Ungerson val
heks aastaks Liidu juhatusse
tajate ülemaailmse keskorga
siooni IFTA kongressil Da
Senegalis suvel 1985 oli eest
tajaid volitatud esindama S
prantsuse keelt kõnelevate
jate uniooni president Jea
Maspere.

**Nimetatud kogressid toi
tavaliselt igal aastal. Kui
sed on võimaldanud, on
õpetajate esindus neist a
osa võtnud. Arutati osav
käesolevalgi suvel peetavai
vusvahelistest nõupidan
seekord Helsingöris (FIPE
Roomas (IFTA).**

Kevadel ilmus eesti õp
ühendav perioodiline väl
„Bülletään" nr. 34, mis si
peale erialaste kirjutiste r

Ontario arstid

Ontario Medical A

**uute provintsiulatusega
lis, uuendamaks oma p
se keelustamise seaduse**

Plaanis on organiseerida
2—3 streiki, ütles organisa
esimees dr. Richard Railton
nad tahavad rahvale teatava
ha, mis neil on võimalik vali
surve avaldamiseks. OMA
alustada streikidega peagu
kuigi alul pidi oodatama aug
Roteerivate streikidega jätk
kuni järgmiste provintsival
ni, mis võivad olla paari
kaugusel.

Dr. R. Railton keeldus üt
millal ja kus esimene stre
mub, aga vihjas,

**et arstid Metropolitan T
piirkonnas võiksid olla esi
kes alustavad streiki, mis
jekorras kolmas kolme ku
sul.**

Arvatakse, et roteerivad s
ei tekita tõsisemaid rasku
sientidele, kuna need toimu

old Altosaar 75

Arnold ehk sõpradele lihtsalt
juulil 1911. a. esimest korda
algust nägi, ei osanud küll
tte näha, et ta kord oma
vi teiselpool maakera mööda
ja isegi Kanada riigiga ühi-
nnipäevi piihitseb.

linud Tartumaal ja meheks
ud Tallinnas on juubilar mõ-
kohast saanud kaasa oma-
mis ta edaspidises elus tu-
i avalduvad. Nii jutustab ta
juba noorena oli seltskond-
egev, algul spordis, siis juba
naja juhtimas. Sõja-aastad
sid oma pitseri kõigele ja
d kodumaalt lahkuma koos
naise Ella ja nende pisipoja
a.

sis varju leidnud jätkas sa-
imus. Treialina leidis varsti
a murdis leivamured. Oli
võimalik seltskonnatööle
. Ta asutas eesti skautüksu-
mö linnas, mis tookord oli
vajalik eesti noorte koos-
seks.

dasse jõudis Ats oma pere-
9 a. kevadel. Jälle oli õnne
kohe kanda kinnitada sugu-
uviljafarmis St. Catharinesi
. 1951 a. oli võimalus osa
naad ära osta ja siitpeale
õunte, pirnide j.t. puuvilja-
svataja. Oma ettevõtlikkuse
sai ta ka tööd kohalikus au-
kus. Kohe asus maja ehita-
oma kasvavale perele kodu
. Energiat jäi ülegi. 1956 a.
Ats jälle skautlusesse. St.
inesis asutati eesti skautide
millest hiljem kasvas välja
o" lipkond, kus juhiks Ar-
ltosaar — ligi 20 aastat.

d oli tal kolm täisajaga ame-
uviljaaed kasvas jõudsasti
dis palju hoolt. Pärast päeva-
abrikus töötas Ats appi oma
sale farmis. Armastusega
töö kannab ilusat vilja. Nen-
s viibida on nagu kaunis par-
utada. Täpne ja korras nagu
ali ametki, kus keegi teine
inud ta treipinki kasutada,
agi segamini ei läheks. Kui
nsionile läks, kingiti talle
useks minikoopia tema trei-
. Noortega töötamine nõuab
palju hoolt. Sellest ajastust
ne Atsi kui eriti abivalmis,
likult mõtlevat kohusetruud
venda. Kerge oli temaga nõu
. plaane teha ja noortega
a. Tema teenete eest eesti
ises vääristati teda skaut-
i tiitliga ja hiljem Põhja-
l annetamisega.

e meeldiva iseloomu ja lau-
on Atsile antud veel tugev
kunstimeelt. Seda jagab ta
ti E. Seltsi pidude, aktuste
ude ürituste kunstipärasteks
tamisteks. Tal jätkus aega
sti Seltsi korduvalt juhtida ja
sellega seoses läbi viia. Ka
on veel E. Seltsi abiesimees
agab oma abi kõikjale, kus

t kaaseestlast, skaudivenda
ra tahame ta juubeli puhul
eelde tuletada, tänada ja
da.

ugu Sul, Ats, veel kauaks
ja rõõmsat meelt!

Ella ja Saima

HELEPANU!

ay Baker'i tooteid on nüüd
al ka BROADVIEW DELI-
SSEN'i äris, 141 Danforth

arkway Bakery
27 Manville Rd. Unit 14
rborough — Tel. 751-0066

Jõekääru Lastesuvekodus on üheks huvipakkuvamaks tegevusalaks Endel Rubergi juhatusel nahatööde tegemine. Pildil kasvataja Rebasoo ja Endel Ruberg noorte kunstihuviliste keskel. Foto: J. Säägi

Rootsis asuv EÕK nõukogu oli koos

Eesti pedagoogid arutasid pakilisi päevaküsimusi

Eesti Õpetajate Keskühingu nõukogu s.a. koosolek peeti Roslagenis Väddö rahvaülikooli ruumides teisipäeval, 17. juunil, kus samaaegselt olid eesti pedagoogid kogunenud järjekordsele suvekursusele.

Olulisematest küsimustest olid kõne all õpetajate rahvusvahelised kontaktid, Keskühingu liikmeskond ja edaspidine tegevus. Kesk- ja kõrgemate koolide õpetajate ülemaailmse liidu FIPESO kongressil Cambridge'is möödunud aasta juulis esindasid eesti õpetajaid Enn Saluveer ja Johan ning Ingrid Ungerson. Ingrid Ungerson valiti kaheks aastaks Liidu juhatusse. Õpetajate ülemaailmse keskorganisatsiooni IFTA kongressil Dakartas Senegalis suvel 1985 oli eesti õpetajaid volitatud esindama Shveitsi prantsuse keelt kõnelevate õpetajate uniooni president Jean J. Maspere.

Nimetatud kogressid toimuvad tavaliselt igal aastal. Kui kaugused on võimaldanud, on eesti õpetajate esindus neist alati ka osa võtnud. Arutati osavõtmist käesolevalgi suvel peetavaist rahvusvahelistest nõupidamistest, seekord Helsingöris (FIPESO) ja Roomas (IFTA).

Kevadel ilmus eesti õpetajaid ühendav perioodiline väljaanne „Bülletään" nr. 34, mis sisaldab peale erialaste kirjutiste rohkesti informatsiooni eesti õpetajatelt Rootsis ja USA-s. Avaldati tänu „Bülletääni" toimetajale Herman Rajamaale.

Herman Rajamaa on olnud Keskühingu häälekandja „Bülletään" pea- ja tegevtoimetaja 1951. aastast alates ja on seda ülesannet täitnud ilma mingit töötasu saamata. Juba aastad tagasi avaldas ta soovi sellest ülesandest vabanemiseks. Sobiva asendaja mitteleidmise tõttu lükkus küsimuse lahendamine ikka edasi.

Nüüd on H. Rajamaa esitanud oma kindla otsuse sellest ülesandest vabaneda juba käesolevast aastast alates. Kui sobivat asendajat ei leita, siis ähvardab „Bülletääni" seismajäämine.

See aga tähendaks suurt kaotust eesti õpetajaskonnale väljaspool kodumaad.

Oma informatsioonis nõukogule teatas EÕK juhatus, et ta on seda probleemi põhjalikult kaalunud ja otsustanud paluda Herman Rajamaad veel toimetada ühe „Bülletääni" numbri, mis ilmuks tuleva aasta kevadel. Järgmisel juhatusel oleks siis rohkem aega uue toimetaja leidmiseks. Juhatuse tungival palvel nõustus Herman Rajamaa veel ühe „Bülletääni" numbri toimetama.

Eesti Õpetajate Keskühingu asutamisest möödus 6. juunil 35 aastat. Seda sündmust otsustati tähistada õpetajate kokkutulekuga Stokholmis eeloleval sügisel.

Juhatuse poolt esitatud tegevus- ja majandusaruanne ning uus tegevuskava ja eelarve kinnitati. Liikmemaks jäeti endiseks 30 Rootsi krooni aastas.

Juhatus ja revisjonikomisjon valiti vanas koosseisus tagasi kuni kalendriaasta lõpuni: esimees — Henno Kirikmäe, abiesimees — Johan Ungerson, sekretär — Paul Laan, välissekretär — Enn Saluveer, abisekretärid — Edith Kotka-Nyman ja Meemo Mäelo, laekur — Marje Tui, „Bülletääni" talituse sekretär — Tiiu Nurk, arhivaar — Leida Sulg, „Bülletääni" toimetaja — Herman Rajamaa (ex officio), juhatusliikme asemik — Udo Juuno. Revisjonikomisjon: Anne-Mari Asker, William Grossthal ja Hilda Marand.

Ontario arstide uus streigiplaan

Ontario Medical Association on otsustanud alustada uute provintsiulatusega streikidega nii pea kui juba juulis, uuendamaks oma protesti provintsi ekstramaksustamise keelustamise seaduse vastu.

Plaanis on organiseerida juulis 2—3 streiki, ütles organisatsiooni esimees dr. Richard Railton, kuna nad tahavad rahvale teatavaks teha, mis neil on võimalik valitsusele surve avaldamiseks. OMA tahab alustada streikidega peagu kohe, kuigi alul pidi oodatama augustini. Roteerivate streikidega jätkatakse kuni järgmiste provintsivalimisteni, mis võivad olla paari aasta kaugusel.

Dr. R. Railton keeldus ütlemast millal ja kus esimene streik toimub, aga vihjas,

et arstid Metropolitan Toronto piirkonnas võiksid olla esimesed, kes alustavad streiki, mis on järjekorras kolmas kolme kuu jooksul.

Arvatakse, et roteerivad streigid ei tekita tõsisemaid raskusi patsientidele, kuna need toimuvad eri ühiskondades ja kestavad ainult 24 tundi.

Railton ütles, et mõned streigid on seotud päevapikkuste „uurimiste või informatsioonisessioonidega", nii et arstid katsuvad oma opositsiooni valitsusele viia publiku ette. Praegu koostatakse streigieeskirju ja organiseeritakse eeltöid. Uus streik baseeruvat endise, provintsiulatusega streigi kogemusile.

Samal ajal on Ontario saanud Kanada keskvalitsuselt esimesed 4,4 miljonit dollarit, ekstra tervishoiuks ettenähtud osa,

mida keskvalitsus maksab nüüd kui ekstramaksustamine on illegaalne.

Vastavalt Canada Health Act'ile arvestab keskvalitsus toetuseks ühe dollari igalt dollarilt, millega Ontario arstid maksustasid ekstra oma patsiente.

Viljapõllud radioaktiivsed

MOSKVA — Nisu, mis kasvab Tshernobõli tuumajõujaama ümbruskonnas on radioaktiivne ja sobimatu lõikuseks, ütlesid N. Liidu teadlased. Vili 29 km raadiusega põldudel muutus õnnetuse ajal radioaktiivseks, kuid teadlased pole siiski kaotanud lootust, et põllud võidakse tulevikus muuta jälle vabaks radioaktiivsusest ja otsivad viise kuidas mürgisust elimineerida.

Lugege kaks korda nädalas ilmuvat
„VABA EESTLAST"
— sisukam ja odavam eesti
ajaleht vabas maailmas!

Ordineeriti kaks uut vaimulikku

Üks asub tööle Austraalias, teine USA Lääneranniku eestlasi teenima

Möödunud pühapäevasel EELK Usuteadusliku Instituudi IX õppeaasta piiskoplikul lõpujumalateenistusel Vana-Andrese kirikus toimus kahe instituudi lõpetanud õpetajaameti kandidaadi Hans-Henning Lüdigi ja Walter Taali ordinatsioon.

Pidulikul jumalateenistusel olid kaastegevad ordineerija piiskop Karl Raudsepp, assessor prof. dr. Arthur Võõbus, assessor Rudolf Reinaru ja õp. Udo Petersoo. Teenisid usuteadusliku Instituudi õpilased ja õppejõud. Laulis Toronto Ühendatud Segakoor Asta Ballstadti juhatusel, kes on organiseerinud Toronto eesti segakooride liikmeist segakoori Saksamaal toimuval eestlaste laulupeol esinemiseks.

Jumalateenistusel esitati kaks uut Lembit Avessoni helitööd, mis helilooja on otse Saksamaa laulupeoks loonud.

„Psalm VIII" laulis alt Irene Loosberg ja „Kindel on mu süda" ühendkoor, kuna koorisolistiks oli sopran Tamara Norheim-Lehela. Koor laulis sama koorisolistiga veel A. Virkhausi „Ma tõstan silmad üles".

Usuteadusliku Instituudi õpilased sisenesid kirikusse professiooni korras, viimasena ülemkarjane piiskop K. Raudsepp. Algliturgias ja pihitalituses olid tegevad õp. Albert Roost, õp. U. Petersoo ja õp. Kersti Kimmel.

Jutlustas ordineeritav kand. Walter Taal, rõhutades oma kogemusile põhinuevas jutluses usu võimu. Ta andis pildi Saksamaalt sõjavangist tulnute vastuvõtust Valga linnas ja üht kaaslast.

Siberis üles kasvanud eestlast, kellele ema oli sosistades õpetanud selgeks eesti keele ja usu Jumalasse, aga ta oli andnud pojasse usu kordki Eestimaad näha.

Igas inimeses leidub Jumala vägi. Meie hulgas pole kedagi, kes ei vajaks hingelist teraapiat, mida saadakse Kristuse halastuse ja armu läbi.

Pärast eestpalvet kodumaa eest ja rahusoovi pidasid kirikupalve praost emeeritus Oskar Puhm ja õp. Olvi Pint.

Ordinatsioonitalitusel olid tegevad ordineerijana piiskop K. Raudsepp, assisteerisid assessor praost R. Reinaru ja assessor prof. dr. A. Võõbus. Piiskop pidas ordinatsioonikõne, iseloomustades risti kui vaimulikuna teenimise märki ja kirjeldas uusi vaimulikke ees ootavaid ülesandeid. Pärast vastavate lubaduste andmist asetas piiskop mõlemale ordineeritavale kaela vaimuliku risti ja kolm vaimulikku koos Vana-Andrese koguduse õpetaja U. Petersooga õnnistasid esiteks H.-H. Lüdigi ja siis W. Taali.

Assessor R. Reinaru tegi teatavaks,

et õp. H.-H. Lüdig läheb Austraaliasse jätkama hiljuti surma läbi lahkunud praost E. Kiviste tööd, kuna W. Taali on USA-i praostkond valinud oma vikaarõpetajaks

peamise tööpõlluga USA Lääneranniku, aga vajaduse korral ka mujal.

Ordinatsioonitalitusele järgnes ühine armulaud. Pärast jumalateenistust pakkus Vana-Andrese koguduse naisring kõigile kirikulistele kõrvalruumis kohvi.

WALTER TAAL

Walter Taal on sündinud 22. juulil 1920 Ambla vallas Järvamaal. Olles Eesti Vabariigi sõjaväes, viidi see punaarmeele allutatuna Venemaale, kus ta sõja ajal pääses sakslaste poole. Need viisid ta Saksamaale sõjavangilaagrisse. Sealt vabanemisel sunniti ta jälle Saksa sõjaväkke, kuid ta põgenes Soome ja astus vabatahtlikuna Soome sõjaväkke. 1947. a. jõudis USA'sse, on töötanud mitmel alal ja õppinud mitmeis õppeasutustes. Kuulub Los Angelese Eesti Kogudusse, kus on täitnud vaimuliku ametikohustusi, olles ka Los Angelese Täienduskoolis usuõpetajana töötanud kaheksa aastat. Asub tööle USA Lääneranniku vikaarõpetajana või kuhu kutsutakse.

HANS-HENNING LÜDIG

Hans-Henning Lüdig on sündinud 28. mail 1919 Tallinnas. 1925. a. asus elama Pärnusse, kus lõpetas Pärnu Poeglaste Gümnaasiumi, alustas õpinguid Tartu ülikooli agronoomia teaduskonnas, aasta hiljem vahetas selle arstiteaduskonna vastu. 1944. a. põgenes Saksamaale, jätkates arstiteaduslikke õpinguid Göttingeni ülikoolis. Aastal 1949 asus Austraaliasse, kus töötas sanatooriumis, mis hiljem muudeti alkohoolikute ja narkootikute raviasutuseks. 1956—59 õppis arstiteadust Melbourne'i ülikoolis.

1982. a. alustas õpinguid Torontos Usuteaduslikus Instituudis. Prooviaastal oli Austraalia Sydney Jaani koguduse õpetaja praost Einar Kiviste juures 1985—86. Sama aasta maikuus valiti Jaani koguduse abiõpetajaks. Sinna asub ta tööle pärast ordinatsiooni. Akadeemilliselt kuulub EÜS'si.

C. OTTWAY HERBALIST

Ravimtaimed, tervislikud toiduained ja vitamiinid. Nõuanne ja sõbralik teenindamine eesti rohuteadlase A. Toigeri poolt.

300 Danforth Ave., Toronto, Ont, M4K 1N6 — Tel. 463-5125

KIRIKUD

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS

Kirik. 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).

Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.

Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417

Juuli ja augustikuul on jumalateenistused 2. ja 4. pühapäeval kell 5 p.l. Seega 27. juulil kell 5 p.l.

Augustikuu esimene JUMALATEENISTUS on pühap., 10. aug. kell 5 p.l.

Õpetaja viibib suvekuudel aegajalt maal ja on kättesaadav vajaduse korral ka telefoniga 1-519-371-0068.

Õpetaja kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS

Kirik: Redeemer Luteri kirik (Bloor ja Indian Rd.)

Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel. 483-2478 ja 1-527-0410

Pühap., 27. juulil kell 12 KALMISTUPÜHA Suttoni linnakalmistul. Laululehed.

Koguduse õpetaja on 12. juulist kuni 3. augustini Seedrioru Suvekodu juhataja. Tel. (519) 846-9261.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto, Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühap., 27. juulil kell 12 p. VABAÕHUJUMALATEENISTUS Jõekäärul.

Pühap., 3. aug. pika nädalalõpu tõttu JUMALATEENISTUST EI OLE.

Pühap., 10. aug. kell 5 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühap., 17. aug. kell 5 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Õpetaja suvised kõnetunnid neljapäeviti kella 6—8 p.l.

Kiriku kantselei on avatud neljapäeviti kella 2—6 p.l.

ESIMENE EESTI EV. LUTH. KOGUDUS HAMILTONIS

Kirik: 18 Victoria Ave. S.
Hamilton, Ont. L8N 2S6
Õpetaja T. Nõmmik,
3 Mapleside Ave, Hamilton, Ont.
L8P 3Y4, tel. 527-0410

Pühap., 27. juulil, kell 12 PALVUS Seedriorul.

Kell 17 JUMALATEENISTUS Hamiltoni kirikus.

Õpetaja on Seedrioru Suvekodu juhataja 12. juulist kuni 3. augustini. Tel. (519) 846-9261.

Õpetaja kõnetunnid on igal esmasp., 18.00—19.30 Hamiltoni kiriklas (tel. 1-527-0410) ja igal neljap., 18.00—19.30 501 Davisville Ave. Torontos, tel. 483-2478. Muul ajal kokkuleppel.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS

21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645

Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 27. juulil kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Duett Rael ja Allan. (Buss Eesti Kodust kell 2.15).

Kell 6 õ. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur.

Teisip., 29. juulil kell 11 homm. pensionäride ja vabade PALVEKOOSOLEK.

Pühap., 3. aug. kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Aldor Laur Rootsist. Laulavad „Laurid". (Buss Eesti Kodust kell 2.15 p.l.)

Kell 6 õ. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Lauluettekandeid.

Laup., 9. aug. kell 4 p.l. VABAÕHU JUMALATEENISTUS Lodu talus Udoras. Kõnelevad Aldor ja Allan Laur. Laulavad „Laurid".

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Laup., 26. juull kell 3 p.l. Collingwoodis Alfredide suvilas VABAÕHU-KOOSOLEK (Huronia pathway ja Hwy 26). Pärast koosolekut Eesti slaidide näitamine.

Pühapäeval, 27. juulil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Evald Mänd, vokaaltrio Senta, Imbi ja Anne.

Eelteade: VAIMULIK TELKLAAGER Kiviojal 2.—4. aug. Külaliskõnelejad Evald Mänd ja Leonhard Heinmets.

EELK PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1

Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 27. juulil kell 11 hommikul. Teenib õp. A. Taul.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 3. augustil kl. 11 h. Teenib õp. A. Taul.

Kuusalu koguduse lauritsapäeva tähistamise JUMALATEENISTUS pühapäeval, 10. augustil kell 11 hommikul. Teenib õp. E. Heinsoo, orelil dr. R. Toi, solistid Hilda Sepp ja Valve Tali. Kohviläud.

VABAÕHU-JUMALATEENISTUS 10. augustil kell 12 päeval ülempreester Emanuel Lepiku talus, koos apostliku õigeusu kogudusega. Lõunasöök. Kes vajavad transporti, registreerida koguduse kantseleis.

Õp. E. Heinsoo on puhkusel 23. juulist 6. augustini.

ÕPETAJATE KÕNETUNNID kolmapäeviti kl. 9.30—12 hommikul ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul. Muul ajal telefoni teel.

KANTSELEITUNNID teisipäeviti kl. 10 h.—6 õ. ja neljapäeviti kl. 12—3 päeval.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Kolmapäeval, 23. juulil kell 6 õ. PIIBLI-PALVETUND.

Pühapäeval, 27. juulil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib E. Saraoja.

Kolmapäeval, 30. juulil kell 6 õ. PIIBLI-PALVETUND.

Pühapäeval, 3. augustil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib E. Saraoja. Issanda laud.

Peetri kogudus tähistas oma kauaaegse nõukogu juhatuse esimehe Andres Tork'i 60. sünnipäeva koosviibimisega kiriku alumises saalis väga arvuka osavõtjaskonnaga. Pildil juubilar oma perekonnaga, pildil vasakult Christina Proze, poeg Aarne, abikaasa Inge, juubilar, Robert Hiis ja tütar Viive. Pildilt puuduvad pojad Lembit ja Hillar.
Foto: Vaba Eestlane

Peetri kogudus tähistas nõukogu esimehe sünnipäeva

Pühapäeval, 13. juulil toimus Peetri koguduses piiskoplik jumalateenistus, kus kaastegevad olid praost Andres Taul ja õp. Edgar Heinsoo. Jumalateenistust kaunistas kahe lauluga sopran Margit Viia, keda orelil saatis organist dr. Roman Toi. Jumalateenistusest võttis osa Usuteadusliku Instituudi õpilaskond ja juhataja prof. dr. Arthur Võõbus.

Piiskop Karl Raudsepp selgitas koguduse organisatsiooni ja administratsiooni näilikku sarnasust teiste organisatsioonidega, aga märkis siiski suurt sisulist erinevust, kuna koguduse juhtkonna ja töötegijad on Jumal ise kutsunud.

Jumalateenistuse lõpul tähistati koguduse nõukogu esimehe Andres Torki 60. sünnipäeva, kellele koguduse nimel ütles õnnitlused koguduse õpetaja A. Taul ja nõukogu liige Nelly Lind ulatas üle roosikimbu. Veel õnnitles koguduse nõukogu polt abiesimees E. Kaasik, kuna koguduse naisringi poolt andis juubilari abikaasale Inge Torkile lilled üle Elli Kalvik.

Kiriku alumises saalis jätkus sünnipäeva tähistamine, kus paljude õnnitlejate hulgas soovisid edu ja õnnistust piiskop K. Raudsepp, Usuteadusliku Instituudi juhataja dr. A. Võõbus ja mitmete koguduse sektsioonide esindajad. Peetri kiriku pildiga nahkalbumi andis üle abiesimees O. Müllerbeck. Margit Viia laulis soololaulu ja selleks puhuks loodud „sünnipäevakvartett" laulis juubilari elule kohandatud laulu, klaveri saatis R. Toi.

25 aastat ristiga ja 50 hobuserauaga

Nii lühidalt võib kirjutada inimese elulugu. Eriti kirikuõpetaja ja praosti oma. Pikem ta praegu pole, aga annaks Jumal, et pikk rida numbreid seisaks veel ees.

Jutt on Andres Taulist, Toronto Peetri kog. õpetajast ja Kanada praostist Eesti Ev. Luteri kirikus. Ta õnnistati õpetaja ametisse 30. juulil 1961 Stokholmis. Sealtpeale on ta 25 aastat rännanud ristiga rinnal ja ristimärgiga pea ja südame kohal. See on olnud täpselt pool aega tema elust.

Ta sündis 11. augustil 1936. aastal Tartus, kus isa oli suure Peetri kog. õpetaja. See oli rahulik, õnnelik ja ilus vabaduse aeg ja noore poisi ristiisa piiskop H. B. Rahamägi pühitses tema eluteed. Siin astus noor laps hobuseraua ühe serva peale ja alustas rännakut. Kurviga ülespoole.

Mäletan kui mu isa kord talvel tuli tuppa ja näitas meile hästi heledat hobuserauda. Näete poisid, isegi jäärihvid on küljes, see toob õnne. Ei ta seletanud miks selline maanteelt leitud hobuse kabjaraud peaks õnne tooma. Olen hiljem mitmeti lugenud seletusi selle kohta, asi on ometi ähmaseks jäänud. Meie rahvas aga uskus ja arvas seda, et hobuseraud, eriti teelt leitud, toob õnne.

Kui ühe vanema mehe aastad jõudsid 50 ja 75 raamesse, siis tema sõber maalis talle tervituse, milles 50 on kaetud ristiga ja 75 tagapõhjal kumab ilus kumer hobuseraud. Mees hoiab seda oma töölaula ja vaatleb seda iga päev. See jutustab temale rohkem kui keskmine raamat. Olgu siinkohal see sümbol siis ka Andres Tauli tervituseks sõnadesse põimitud.

Ütlesin, et Andres Taul sündis vabal kodumaal, ilusal Eesti õitseajal heas pastori perekonnas. Kõik tõotas minna hoburaua kurvi mööda ülespoole. Aga ei läinud. Juba 5-aastase lapse eluteed varjutas Nõukogude Liit oma tankide ja sõdurimassidega baasides. 6-aastane poiss kaotas kodumaa, sest see võeti meilt vägivallaga ära. 8-aastasena ta kaotas surma läbi ema Tallinnas just enne maalt põgenemist. Hoburaua kurv jooksis alla isale ja lastele, põgenedes kodumaalt leina ja valuga südames.

Oldi laagris põgenikena Göttingeni linnas Saksamaal ja juba seal tegi poiss järele oma isa, „jutlustades" püsti laual seistes laagri rahvale. Kutsumus pastori ametiks oli varakult juba Andrese hinges.

Käis koolis Inglismaal ja Iirimaal, sest isa kutsuti 1947. aastal juba Londonisse eesti kog. õpetajaks. Kuid ülikooli läheb poeg tagasi Saksamaale Erlangenisse ja kuulab seal teiste seas ka liberaalseid ja kontroversaalseid teadlasi nagu R. Bultman ja K. Barth. Kuid teoloogilise hariduse omab ta lõplikult Mansfield Colleges, Oxfordi Ülikoolis 1960. aastal ning saavutab seal ka magistrikraadi 1965. Pärast ordinatsiooni eesti kirikus ta teenib Põhja-Inglismaal asuvaid eesti kogudusi kuni 1969. Sealt kutsuti ta New Yorgi eesti koguduse noorsoo-õpetajaks ja abiellub seal arhitekt Eneri Toomaga. Õp. Pello surma järel kutsuti Taul Toronto Vana-Andrese kog. õpetajaks, kus teenib aastatel 1971—1981. Sellel ajal Vana-Andrese kirik sai uue altari ja uue näo seest ja väljast. 1982 asub ta Toronto Peetri kog. õpetaja kohale ja teenib seal praegu.

Ta on õppinud edasi ka Torontos olles ja õpetanud teisi Usuteaduse Instituudis. Kuulub EÜS suurde akadeemilisse perre ja huvialadena viljeleb veel koorilaulu ja skautlust.

1982. a. valiti ta Kanada praostkonna praostiks ja just Kanadas on tema hoburaua kurv jälle pööranud ülespole. Praegu tegeleb ta trükistega leeriõpetuse, pühapäevakooli ja palve- ning lauluraamatu valmimise teostamiseks.

Juubilaril on kolm last: üks poeg ja kaks tütart. Ta isa elab kõrges eas Londonis, Inglismaal ja silmapaistva armastusega oma poja vastu annab ta oma kuld-teeneteristi pojale tä juubelite puhul, et viimane jätkaks isa tööd oma rahva teenimisel.

Soovime juubilarile ja tema armsaile õnnistatud kahte juubelit korraga. Olgu Jumala arm temaga ja pühitsegu tööd, elu, meelt ja mõtet Jumala enese käsi risti armastuse varjus.

Karl Raudsepp

Soomepoistele

Soomepoiste Klubi Torontos ei ole võtnud osa Eesti Ohvitseride Kogu Kanadas poolt korraldatavatest suvepäevade organiseerimisest ega korraldamisest 16. ja 17. augustil 1986.

Soomepoiste Klubi juhatus

Nr. 55

Puhka rahus!

Mälestame leinas vana head
ANTON
Lakew
ja avaldame süga
ALEKS ja
HEINO ja
LINDA T.

Head sõpra
ANTON
m

simehe Andres Tork'i 60.
rvuka osavõtjaskonnaga.
roze, poeg Aarne, abikaa-
ad pojad Lembit ja Hillar.
Foto: Vaba Eestlane

0 hobuserauaga

Käis koolis Inglismaal ja Iri-
al, sest isa kutsuti 1947. aastal
a Londonisse eesti kog. õpeta-
s. Kuid ülikooli läheb poeg ta-
si Saksamaale Erlangenisse ja
ulab seal teiste seas ka liberaal-
d ja kontroversaalseid teadlasi
gu R. Bultman ja K. Barth.
nid teoloogilise hariduse omab ta
olikult Mansfield Colleges, Ox-
rdi Ülikoolis 1960. aastal ning
avutab seal ka magistrikraadi
65. *Pärast ordinatsiooni* eesti
ikus ta teenib Põhja-Inglismaal
vaid eesti kogudusi kuni 1969.
alt kutsuti ta New Yorgi eesti
guduse noorsoo-õpetajaks ja abi-
ub seal arhitekt Eneri Toomaga.
. Pello surma järel kutsuti Taul
ronto Vana-Andrese kog. õpeta-
s, kus teenib aastatel 1971—
81. Sellel ajal Vana-Andrese ki-
sai uue altari ja uue näo seest
väljast. 1982 asub ta Toronto
etri kog. õpetaja kohale ja tee-
b seal praegu.

Ta on õppinud edasi ka Toron-
s olles ja õpetanud teisi Usu-
duse Instituudis. Kuulub EUS
urde akadeemilisse perre ja hu-
ladena viljeleb veel koorilaulu
skautlust.

1982. a. valiti ta Kanada praost-
nna praostiks ja just Kanadas on
na hoburaua kurv jälle pööra-
d ülespole. Praegu tegeleb ta
ükistega leeriõpetuse, pühapäeva-
oli ja palve- ning lauluraamatu
lmimise teostamiseks.

Juubilaril on kolm last: üks
eg ja kaks tütart. Ta isa elab
rges eas Londonis, Inglismaal ja
mapaistva armastusega oma poja
stu annab ta oma kuld-teenete-
ti pojale ta juubelite puhul, et
imane jätkaks isa tööd oma rah-
teenimisel.

Soovime juubilarile ja tema arm-
le õnnistatud kahte juubelit kor-
ga. Olgu Jumala arm temaga ja
ihitsegu tööd, elu, meelt ja mõt
Jumala enese käsi risti armas-
se varjus.

Karl Raudsepp

oomepoistele

Soomepoiste Klubi Torontos ei
e võtnud osa Eesti Ohvitseride
ogu Kanadas poolt korraldatava-
st suvepäevade organiseerimisest
ga korraldamisest 16. ja 17. au-
ustil 1986.

Soomepoiste Klubi juhatus

ÕNNETU SURMA LÄBI LAHKUNUD KALLIST POEGA

PETER ERIC WEIDE't

sündinud 20. juulil 1957 Torontos
surnud 20. juulil 1986 Torontos

mälestab sügavas kurbuses

EMA
SUGULASED Eestis

Tänuavaldus

Tänu kõigile, kes minu armsa abikaasa

HEINO TÕIGAST'e

viimsele teekonnale saatsid, ta puusärki lilledega ehtisid ja mind leinas tröösti sid.

Abikaasa HILJA

Armast koguduse liiget

AINO MULD'a

neiuna UNDLA
sünd. 15. veebruaril 1916 Saaremaal Kaarmal
surnud 5. juulil 1986 Everettis, Wash. USA-s

mälestab

Õndsad on puhtad südamelt. Matt. 5:8

VANCOUVERI EESTI ÜHENDATUD KOGUDUS

MÄLESTAME KURBUSES HEAD SÕPRA

ANTON MÄNNIK'ut

ja avaldame sügavat kaastunnet perekonnale

BENITA ja GUSTAV KULL
GRACE ja UDO KUPPER
ERNA ja OSKAR PAKAL
Dr. V. TAMMEMÄGI
AINO ja BEN TEDER

Puhka rahus!

Mälestame armast ema

ANNA GRENTS'i

tema esimesel surmaaastapäeval

lapsed

Puhka vaikses rahus, kõigest vaevast lahus!

MAINE perekonnaga
MATTI perekonnaga
TÕNIS

Mälestame leinas vana head sõpra ja koolivenda

ANTON MÄNNIK'ut

Lakewood, New Jersey

ja avaldame sügavat kaastunnet LEHTA'le ja perekonnale

ALEKS ja ANETTE KOPPEL perekondadega
HEINO ja LINDA TOOME perekonnaga
LINDA TAMMELA poegadega

ARSTID

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)

Tel. 531-4251

412 RONCESVALLES AVE.
AT HOWARD PARK

Head sõpra

ANTON MÄNNIK'ut

mälestavad

MEERI ja LEMBIT JÄNES

Leinateateid

Rootsis Södertäljes suri 30. mail Julie Rosenstrauch, sündinud 21. septembril 1892 Tallinnas.

Inglismaal Northamptonis suri 23. mail Alma Vaasa, sündinud 25. veebruaril 1902 Põlvas.

Inglismaal Londonis suri 7. juunil Maria Ringevelt, neiuna Kasper, sündinud 17. detsembril 1908 Tallinnas.

Inglismaal North Shieldsis suri 9. juunil Leonard Münt, sündinud 12. jaanuaril 1924 Saaremaal.

Ida-Berliinis suri 15. märtsil Sophie Bedrit, sündinud 23. detsembril 1907 Narvas.

Murray E. Newbigging
Ltd.
Matusebüroo

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	**$57.—**	**$77.—**
Poolaastas	**$32.—**	**$42.—**
Veerandaastas	**$17.—**	**$22.—**

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):

KANADAS:

aastas $62.— pluss saatekulu $45.—, kokku $107.—
poolaastas $34.— pluss saatekulu $23.—, kokku $57.—
veerandaastas $18.— pluss saatekulu $11.50, kokku $29.50

USA-s:

aastas $62.— pluss saatekulu $49.—, kokku $111.—
poolaastas $34.— pluss saatekulu $25.—, kokku $59.—
veerandaastas $18.— pluss saatekulu $13.—, kokku $31.—

VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $136.—, poolaastas $72.— ja veerandaastas $38.—

Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 senti

Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... sünjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata alault tähtkirjas).

Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — kolmapäeval ja reedel

Kolmapäeval, 23. juulil 1986 — Wednesday, July 23, 1986

Chicago eestlaste jaanipäev ja Võidupüha

Chicago ja ümbruskonna eestlased tähistasid jaanipäeva ja Võidupüha laupäeval, 22. juunil Chicago Eesti Majas. Endine talumaja, mis õigupoolest asub linnast väljas, on ümber ehitatud klubiruumideks, millele lisastud näitelavaga saal, mis võib mahutada kuni 300 külalist. Hoone on täielikult puudega ümbritsetud ja kuue-aakriline krunt sisaldab ka laguuni, või on see üle kanali sillaga ühendatud üsna suur saar? Kohvik oli avatud juba keskpäevast, laste mängud algasid kell 3 p.l., järgnes õhtusöök ja hämaruse saabudes Aarne Eliase kõne, laulud Eesti-Soome Meeskoorilt Warren Polstoni juhatusel ja Eesti Maja Segakoorilt Leili Partsi juhatusel. Lõkkevana hoolitses väga võidutule eest, mille valgusel esinesid Mustjala rahvatantsijad Mari-Ann Karolini juhatusel. Pillimehed Andres Peekna juhatusel olid kogu aja ametis. Lõpuks muidugi tants Walter Fleshingi orkestri saatel — ja sõnajalaõie otsimine.

Lembitu indiaanlased täies mundris ja sõjamaalingus läbistavad kahvanägude parkimisplatsi, et jõuda Paralepa suurlõkke „pau-vaule". Foto: Jämesäär

Harjumaa Koondise eelteade

Harjumaa Koondis kutsub harjulasi AIAPEOLE, mis toimub Jõekäärul 24. augustil. Kogunemine kell 1.30 söögisaali juures asuval väljakul. Meeleolulise kavaga esineb „Küla Kaja" orkester August Tuvikese juhatusel ja laulab meile hästi tuntud Hilda Sepp. Palume kaasa võtta aiatoolid.

Piletite ettetellimine vajalik: Ester Mandra 266-3375, Ingrid Leis 483-0889 ja Vilma Allik 449-6042. Piletite müük Eesti Maja esikus toimub teisipäeval 5., 12. ja 19. augustil kella 6—8 vahel.

Ootame ilusat päikesepaistelist ilma ja rohkearvuliselt kokkutulejaid.

Harjumaa Koondise juhatus

Eksitus eesnimega

Hiljuti Seedrioru pidustustel kanti ette komöödia ‚Kõige kurja juur'', mille autoriks oli mõlema Toronto eesti ajalehe kuulutustes ja hiljem näidendi kirjeldustes-arvustustes märgitud Aleksander Valgma, kelle eesnimi pidanuks olema Aksel. Kirjanik-ajakirjanik Aksel Valgma (end. Grünberg) lõpetas Tallinnas 1929. a. Gustav Adolfi gümnaasiumi, töötas Eestis ajakirjanikuna „Uudislehe" j.t. lehtede juures. Aastaid tagasi vabasurma mineku ajal oli ta Austraalia eesti lehe „Meie Kodu" toimetajaks.

Endel Toiger

Sündmuste kalender

Laupäeval, 26. juulil kell 20.30 Jõekääru staadionil TENS Jõekääru Eesti Laste Suvekodu valguspidu.

Teisip., 29. juulil kell 19.30 Tartu Instituudis prof. Ilse Lehiste loeng: Ristikivi „Hingede öö" vastuvõtt siin- ja sealpool.

Laup., 16. ja pühap., 17. augustil E. Ohvitseride Kogu Kanadas suvepäev kapt. A. Luige talus.

Kinkige sünnipäevaks

„VABA EESTLANE"

Paralepa laager...

(Algus lk. 1)

algasid ja lõppesid pargi kaugemas sopis, olid tükati pingutavad, kuid ilusa ilma tõttu ülimalt nauditavad. Retkede võtmepunktiks oli North Tea Lake

Mõõgameeste mehetööd

Kolm vendurskauti: Alrek Meipoom, Tarmo Soots ja Christopher Timusk koos dr. Jaan Kruusiga oskasid laagri omamoodi huvitavaks muuta. Nad ehitasid Kotkajärve supelranda vägeva hüppekiige, mida suplusaegadel nautis terve laager. Sellega oli võimalik „lennata" enne vette maandumist.

Kanuuretkelt naasmisel murdus ühe kanuukäru telg ja varustus jäi üle 100 km kaugusele laagrist abi ootama. Päästemeeskond oli jällegi venduritest ja hilisõhtuks olid kanuud tagasi laagris.

Märgade telkide koristamisel ja kuivama panekul olid vendurid suureks abiks. Varustus veeti traktoriga laagriplatsidelt kohale. See oli esmakordne Lembitu poistel traktorit kasutada ja otsus tehti, et seda riisapuud on siiski Kotkajärvel vaja.

Vendur-skautlus on skautluse neljas aste pärast piibreid, hundusid, ja skaute ning enne vanemskaute. Piibrite lasteaia, hundude mänguja skautide võistlus-programmi järgi on vendurskautlus kogemuste omandamine mehe tasemel. Mõõgamehed tegid seda laagris väga hästi.

Sild üle poole sajandi

Kotkajärve-Paralepa üheks kavapunktiks oli Haapsalu-Paralepa suurlaagri kuldjuubeli tähistamine. Üleskutse kaasa löömiseks saadeti teadaolevatele päris-Paralepa laagrilistele ja avaldati „Vaba Eestlase" ning Rootsis ilmuva „Eesti Päevalehe" veergudel. Üleskutsele reageeris kõige tõhusamalt vanaskaut Harald Neidre, kes Haapsalu- Paralepas oli suurlaagri postkontori ülem. Ta tuli osavõtjana Kotkajärvele laagrisse kogu ajaks. Koos temaga võtsid Kotkajärve-Paralepast osa Haapsalu suurlaagri juhtide sööklas tegutsenud Ellen Jõe ja laagrilehe „Hõissa poisid!" toimetaja Heino Jõe. Nendele liitus lõkkeõhtuks veel endine Lääne Skautide Maleva skaut Olaf Poltov Hamiltonist ja Rakvere Skautide Maleva laagri abitoitlustaja Konsa Leemets Kotkajärvelt. Suurlõkke avangul andis Evald Oder neile viiele tõrvikud edasi andmiseks tänapäeva noortele. Nii süttis Kotkajärve-Paralepa suurlõke sümboolselt päris-Paralepa sädemest. Lembitu laagri vanem andis neile ka praeguse laagri nahast märgid. Harald Neidre sai kuldmärgi praeguses laagris kaasa aitamise eest.

Kirjalikult võtsid Kotkajärve-Paralepaga kontakti päris-Paralepa suurlaagri juht Herbert Michelson, kes vanaduspuhkust veedab Ühendriikides Ocean Gate'i väikeasulas. New Yorgist tervitas sealse Viikingi lipkonna vanem Linold Milles, kes Haapsalu suurlaagris oli Nõmme maleva Orava salga skaut. Päris-Paralepa sekretär Aksel Vaigur Helsingborgist, Rootsist, kelle õlgadel Haapsalu linnaskretärina oli palju laagri kohalikke eeltöid, meenutas vanu aegu. Rootsist kirjutasid veel Metsakodu Ränikivikülla „vana" Ao Vaks, lembitlane Narva malevast, siis Saare maleva Kuressaare mereskautide rühma juht Nikolai Maripuu ja omaaegne Rakvere skaut dr. Adolf Yllö. Kanada teiselt kaldalt — Briti Columbiast tervitas endine Pärnu skaut August Mullaste. Peaaegu kõik tervitajad saatsid vanu fotosid, fotokoopiaid, ajalehe-väljalõikeid ja kirjalikke mälestuskilde. Väljavõtteid neist esitati laupäevasel suurlõkkel, täielikult olid need välja pandud Kotkajärve-Paralepa seinalehes.

Enne laagrit helises telefon laagri vanema kodus ja telefonil oli Korea sõja veteran major Aare Sildam Ühendriikidest. Ta oli Paralepa suurlaagri noorim osavõtja, kes emaga koos (ema töötas köögis) tuli laagrisse. Tal oli seljas hundu vorm, ta elas Tartu maleva all-laagris ja oli fotomeestele ning ajakirjanikele huviobjektiks.

Kauged tervitajad ja nende poolt saadetud materjal oli Kotkajärve-Paralepa laagrilistele nagu poole sajandi pikkune sild, mis elustas skautluse suurt ja eestluse globaalset ühistunnet. Laagrihüüd „Hüppa, hüppa, hüppa, hüppa — suurde laagri Paraleppa" sai nende varal reaalselt tunnetatavaks.

Suurepärane ilm, ülev meeleolu

Nagu Lembitu poiste suvelaagrites ikka, oli kogu nädala kestel võrratu lagri ilm. Seda traditsioonilist „Lembitu ilma" arvab laagri vanem Jämesäär Harold Kivi teeneks, kuna ta korraliku kirikumehena on Taevataadiga heas vahekorras. Harold omakorda peab seda Jämesääre nõiduseks. Igal juhul — pilvitas ainult laupäeval ja viskas vihma pühapäeva hommikul nii palju, et juhid pidid telgid aidas nöörile riputama ja saavad sellest ühe tööpäeva lisaks — telkide pakkimise.

Laagrit juhtis nädala kestel Harold Kivi, teisel nädalalõpul Asko Kütti. Laagri vanemaks oli Lembitu Maleva vanem Heino Jõe. Vanematest juhtidest olid laagris tegevad veel Lembitu Maleva skretär Ants Evard, vendurite vanaperemes dr. Jaan Kruus, Lembitu lipkonna juht Evald Oder, üksuse spordijuht ja arst dr. Jaan Roos ja vanaskaut Harald Neidre. Ühisköögi opereerimine, kust toideti noolepoisse, juhte ja kanuuretkedelt tulejaid, oli vanema juhtkonna hoole all ning toit andis hea restorani mõõdu välja. Seda kinnitasid kõik vanemad ja külalised, kes nädalalõppudel tegid toiduproovi.

Hoia Jumal Eestit!

Lembitu Maleva Kotkajärve-Paralepa lõpetamiseks pühapäeva pärastlõunal olid vihmasagarad üle ja päike paistis jälle. Laagri juht Asko Kütti tänas poisse ja juhte hea laagri eest. Laagri vanem Heino Jõe meenutas eelseisvaid ülesandeid — uute poiste värbamist Lembitu ridadesse, Järvemetsa laagrisõitu, maailmalaagrit ja maailma-jamboreed Austraalias. Kõik need toredad seiklused ootavad Lembitu poisse.

Kotkajärve-Paralepa lipp langetati Eesti hümni palvesalmiga.

H.J.

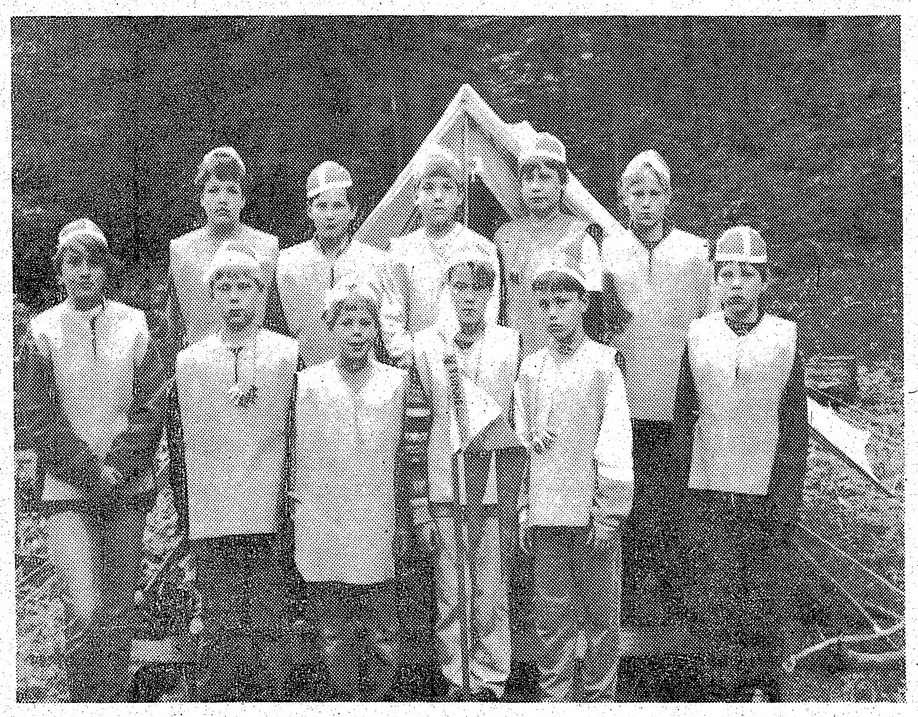

Lembitu noolepoisid Kotkajärve-Paralepa laagris. Vasakul parviku ja all-laagri juht Riina Kindlam. Noolepoisid ees Gilli Palias, Erik Lepik, Jaan Silmberg, Paul Sehr, Miku Linkruus; taga Robert Arro, Reimar Ratnik, Peeter Musta, Eddie Kallikorm ja Randar Puust. Noolepoisid oli laagris tublid ja ootavad nüüd järgmist põnevat laagrit. Foto: Jämesäär